

GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

GŁOS LUDU

SOBOTA 28 SIERPNIA 1999 ROKU

TEL./FAKS (069) 66 07 252

NR 99 ♦ CENA 4,- Kč

■ Z KRAJU ■ ZE ŚWIATA

■ Ostrawa policja zatrzymała wczoraj już dziewiętnastego podejrzanego o atak kamieniami i butelkami zapalnymi na pociąg, który 15 km. wioził do Ostrawy kibiców piłkarskich z Olomunca.

■ Aż 95 proc. tych, którzy zostali uratowani z ruin po trzęsieniu ziemi w Turcji, swe ocalenie zawdzięcza rodzinom - oświadczył wczoraj w Genewie dyrektor biura koordynacji spraw humanitarnych ONZ.

■ Ok. 270 tysięcy Koreańczyków z Północy zginęło z głodu w latach 1993-1998. Stanowi to 26 procent z miliona osób, które w tym okresie zmarły w Korei Płn. - podał Narodowy Instytut Statystyczny Korei Płd.

▲ Ładny podarunek w postaci pralki automatycznej otrzymali w środę mieszkańcy i personel Domu Opieki Społecznej w Karwinie-Novym Městce. Dar sponsorowała firma ARDO, wyłącznego importera tego typu sprzętu z Włoch. Duże zastępy w podejmowaniu tego rodzaju inicjatyw ma koordynator fundacji „Zdrowe Miasto” Josef Adámek. Fot. JERZY KUBIENKA

WYNIKI ROZMÓW SĄ NA RAZIE NIEZADOWALAJĄCE...

Nadal o odszkodowaniach

CZ. CIESZYN (kor) - W Kancelarii Rady Polaków odbyło się w czwartek pierwsze robocze posiedzenie nowej komisji ds. odszkodowania Polaków z Zaozla skazanych w czasie II wojny światowej na roboty przymusowe. Sześciuosobowa komisja powstała na czerwcowym spotkaniu tych poszkodowanych, którzy zareagowali na wcześniejszy apel w „GL”. Jej przewodniczącym jest członek Rady Polaków Marian Jędrzejczyk.

„Poinformowaliśmy członków komisji o wszystkich krokach, jakie Kancelaria poczyniła dotychczas w sprawie odszkodowań, musieliśmy jednak od razu stwierdzić, że wyniki tych rozmów są jak na razie niezadowalające” - powiedział redaktor „GL” pracownik Kancelarii Rady Polaków Józef Szymczek. „Dlatego też członek Komisji, Franciszek Gil, zaproponował, by Kancelaria zwróciła się za pośrednictwem prasy zaozlańskiej do wszystkich obywateli czeskich narodowości polskiej, zesłanych w czasie II wojny światowej na roboty przymusowe, by ubiegali się o członkostwo w powiatowych komórkach czeskiej organizacji „Svaz nuceně nasazených” (SNN)”.

Jak się dowiedzieliśmy, w powiecie karwińskim można tak uczynić u pana Teodora Korča w Suchej Górnej, we frydecko-misteckim zaś u Ferdynanda Navrátila w Trzycu. Komisja zresztą powierzyła F. Gila opracowaniem odezw do poszkodowanych z dokładnymi informacjami o tym, co należy w tej sprawie zrobić. Odezwe tę postaramy się opublikować na łamach „GL”.

F. Gil przedstawił poza tym swoim kolegom akty prawne, na podstawie których osoby poszkodowane mają prawo żądać odszkodowania - chodzi przede wszystkim o „Umowy Paryskie”, podpisane w roku 1954.

Komisja uściśliła też cele swojej dalszej działalności i określiła kategorie

osób, które będzie w przyszłości reprezentować. „Chodzi o osoby narodowości polskiej żyjące na terenie RC, które były podczas okupacji skazane na roboty przymusowe - to one powinny otrzymać odszkodowanie jako wynagrodzenie za niewolniczą pracę. Osoby przesładowane w inny sposób mogą żądać odszkodowania moralnego” - wyjaśnił J. Szymczek.

W najbliższych dniach Komisja wystosuje też list do Rady Koordynacyjnej Czesko-Niemieckiego Forum Dyskusyjnego w celu stwierdzenia możliwości ubiegania się o członkostwo w tym organie przez reprezentanta narodowości polskiej. Wysłane też zostaną listy do premierów RC i RP z informacją o komisji i jej celach.

UWAGA UCZNIOWIE GNOJNICKIEJ PSP!

Do szkoły 15 września

W związku z przebiegającymi jeszcze pracami budowlanymi w budynku gnojnickiej Polskiej Szkoły Podstawowej, nauka w szkole rozpocznie się nie 1 września, ale najprawdopodobniej dopiero 15 września. Uroczyste otwarcie nowej części budynku PSP odbędzie się natomiast 20 września.

Jak poinformowała „GL” dyrektorka szkoły, wcześniej uczniowie powinni jednak przyjść do świetlicy MK PZKO: pierwszoklasiści (wraz z rodzicami) 1 września, uczniowie klas 2.-5. - 3 września, klasy 6.-9. - 6 września, zaś wszyscy o godz. 8.00. Uczniowie starszych klas zabierają z sobą teczkę na nowe podręczniki oraz zadania domowe. (r)

NA FESTIWALU FOLKLORU W ZAKOPANEM:

»Górole« górá

ZAKOPANE (kor) - Radość wiadomości otrzymaliśmy wczoraj z Zakopanego. Jak bowiem poinformował nas telefonicznie Alojzy Martynec, kierownik zespołu regionalnego „Górole” z Mostów k. Jablonkowa, przebywającego w Zakopanem od niedzieli na tradycyjnym Festiwalu Folkloru Ziemi Górnickiej, mosteckie zespoły przywiezie w najbliższy poniedziałek na Zaozla najwyższe laury festiwalowe.

„W kategorii zespołów przyznało nam jury najwyższą z nagród - „Złotą Ciszę”, naszą kapela natomiast została w swojej kategorii laureatem „Srebrnego Zbyrkadla”. Sukces ten, oczywiście, bardzo nas ucieszył, a w Zakopanem czujemy się po prostu wziętym, jest sporo fajnych zespołów i wrażeń” - powiedział A. Martynec.

Festiwal potrwa w Zakopanem do

niedzieli - dzisiaj ogłoszone zostaną oficjalnie wyniki festiwalowego konkursu, jutro wieczorem zaś wszyscy laureaci wezmą udział w kończącym trwającą ponad tydzień imprezę koncertową galową.

Dodajmy, że Zaozlanie będą mogli obejrzeć występ „Górol” już niedługo - w dniach 11 i 12 września zespół zaprezentuje się na scenie dołnołomnińskiego amfiteatru w głównym bloku programowym tegorocznych „Śląskich Dni”.

SUKCES FRYDECKO-MISTECKICH CELNIKÓW

Rekordowa kontrabanda

OSTRAWA (ČTK/r) - Przemysł rekordowej wprost ilości papierosów z granicznych uderzeniami frydecko-misteckiej celnicy. Z obliczeń celników wynika, że gdyby przemyt się udał, pa-

stwo straciłoby na podatkach niemalże 2,5 mln koron.

Jak poinformował rzecznik Dyrekcji Cel w Ostrawie Karel Moško, kartony z pochodzącymi z Ukrainy papierosami ukryta trójka przemytników w drewnianych paletach, służących do transportu towarów. Podczas dokładnej kontroli celnicy odkryli w sumie 8 420 kartonów papierosów marki West.

Zdaniem Moška, największym zainteresowaniem przemytników cieszą się - oprócz papierosów - alkohol, tekstylia oraz sprzęt elektroniczny.

POGODA

SOBOTA - Pochmurno z przelotnymi opadami deszczu, miejscami burze. Temperatura w dzień 21-25 st., nocą 15-11 st. C. Wiatr płn. 2-6 m na sek.

NIEDZIELA I PONIEDZIAŁEK - Zachmurzenie umiarkowane z przejaśnieniami, rano możliwe lokalne mgły. Temperatura w dzień 20-24 st., nocą 12-8 st. C. Wiatr płd.-wsch. 3-7 m na sek.

SENACKIE WYBORY UZUPEŁNIAJĄCE

Pierwsze w historii

PRAGA (CTK) - Historycznie pierwsze wybory uzupełniające do izby wyższej Parlamentu RC - Senatu - rozpoczęły się wczoraj w samo południe w praszkich obwodach 1 i 7 oraz w części obwodów 2 i 6. Zwycięzca spośród ośmiu kandydatów ubiegających się o fotel w Senacie po zmarłym Václavie Bendzie obejmie mandat na resztę jego kadencji, tj. na 3 lata. Najwięcej szans przypisuje się niezależnemu kandydatowi, przedsiębiorcy Václavowi Fisch-

rowi, oraz kandydatce ODS, aktorce Jiranie Jiráskowej.

Pikantni wyborom nadaje m.in. oświadczenie rzecznika obwodowej komisji wyborczej Michaela Gregora (ČSSD), który zamierza po ukończeniu wyborów „jako obywatel” zakwestionować w sądzie ich wynik w związku z „poważnym naruszeniem” - zdaniem M. Gregora - zakazu agitacji wyborczej podczas czwartkowej dyskusji w Czeskim Radiu.

NA PANIKĘ JEST JESZCZE ZA WCZĘSNIE

Prasowe informacje o tym, że cena kursów prawa jazdy będzie rzekomo trzykrotnie wyższa (z obecnych 5 czy 5,5 tys. wzrośnie do 15 tys. koron) wywołała wśród potencjalnych adeptów na kierowców fałsz paniki. Jak się zdążyliśmy zorientować, przyzali kierowcy, ażeby zdążyć przed zapowiadaną podwyżką, na kursy prawa jazdy garną się dziesiątki i oknami...

„Już teraz na kurs wrześniowy mamy o połowę więcej zgłoszeń niż zwykle. Jeżeli liczba zainteresowanych będzie rosła również w najbliższych miesiącach, nie wiemy, czy w nowym roku będzie jeszcze kogo szkolić” - za-

stanawiają się z lekkim rozbawieniem właściciele jednej z hawierzowskich szkół jazdy, państwo Krystyna i Karol Mrózkowie.

Ich zdaniem, podwyżki cen kursów

uchwalony przez rząd oraz parlament bez jakichkolwiek poprawek” - tłumaczy K. Mrózek.

Jak nas dalej poinformował, na skok cenowy rzędu kilku tysięcy koron mia-

Kurs tylko dla bogatych?

prawa jazdy, jaka już w 2000 roku miałaby rzekomo wejść w życie, nie można wprowadzić wykluczyć, ale nie można też jej podawać jako pewnika. „Owe piętnaście tysięcy koron za kurs mogłoby być realne, gdyby projekt nowej ustawy o szkołach jazdy przygotowany przez Ministerstwo Transportu został

loby wpływ m.in. utworzenie proponowanych w projekcie ustawy tzw. ośrodków egzaminacyjnych. Zatrudniałyby one w roli egzaminatorów osoby cywilne, dysponowałyby też własnymi samochodami przeznaczonymi specjalnie do zdawania egzaminów. „Szacuje się, że sam egzamin kosztowałby potem od 2

do 3 tys. koron, podczas gdy teraz jego cena wynosi raptem 150, górą 200 koron. Ponadto zakłada się, że ośrodki egzaminacyjne mieściłyby się tylko w miastach powiatowych czy ewentualnie w innych większych miastach. W związku z tym prawdopodobnie stopniowo byłyby eliminowane szkoły jazdy mieszczące się na peryferiach powiatu. Z doświadczenia wiemy, że każdy woli uczyć się prowadzenia samochodu w tym mieście i na tych ulicach, gdzie później będzie również zdawał egzamin końcowy” - dodaje Karol Mrózek.

ciąg dalszy na str. 2

FILM

OGNIEM I MIECZEM

Karwina, Kino EX:
1. 9. o 17.00 | 20.00

Bystrzyca:
2. 9. o 18.00

Trzciniec, Kino Kosmos:
3. 9. o 20.00

Orłowa, Kino Veamir:
4. 9. o 14.30

Cierlicko, Kino Swojoda:
5. 9. o 18.00 | 19.30

w ramach
Cierlickiego Lata Filmowego

PZKO w Hawierzowie-Błędowicach oraz gazdowie Rudolf i Renata Staś serdecznie zapraszają na tradycyjne jubileuszowe

30. DOŻYŃKI ŚLĄSKIE

w sobotę 4. 9. 1999 do ogrodu Domu PZKO o godz. 14.00.

Zbiórka do pochodu o godz. 13.30 koło Domu PZKO.

Program: obzrądek dożynkowy, występ zespołów tanecznych i śpiewających szkoły, gościnnie wystąpi ZPIT „Suszanie” z Kola PZKO Sucha Góra oraz orkiestra „Kamrad”.

Atrakcje ● specjały kuchni śląskiej ● koczce ● pieczeń z bóbek ● W razie niepogody w Domu PZKO

Z PAP-em
DOOKOŁA ŚWIATA

Hominid sprzed 15 mln lat

W Kenii znaleziono szczątki prehistorycznej małpy sprzed ponad 15 mln lat. Znalezisko to może rzucić nowe światło na historię hominidów - twierdzą amerykańscy naukowcy, którzy dokonali nowego odkrycia. Naukowcy amerykańscy nazwali ich nowymi gatunkami hominidów, czyli grupą obejmującą zarówno małpy człekokształtne, jak i ludzi - *Equatorius africanus*.

"Equatorius nie jest jednak bezpośrednim przodkiem ludzi czy współczesnych małp" - powiedział Steve Ward, ekspert anatomii naczelnych z wydziału medycyny uniwersytetu północno-zachodniego Ohio, główny autor artykułu naukowego, który opublikuje w piśmie "Journal of Science".

Zwierzę to - *equatorius* - było ślepej ułeczką ewolucji - gatunkiem, który zniknął po upływie około miliona lat. Ale rzuca on wiele światła na mało znany okres, który Ward nazywa "złotym wiekiem ewolucji małp".

XX wiek czy średniowiecze?

Na pustyni w Zjednoczonych Emiratach Arabskich odależono pakistańskie dziecko, które przeżyło tam... pięć dni. Czterolletniego chłopczyka, zmuszanego do pracy w charakterze dźwigi, porzucili jego pracodawcy. Odwołanego chłopca znalazł na pustyni i zawiadł o sprawie przypadkowo kierownika - donosi w piątek dziennik "Gulf News".

Czteroltni Jura Miah opowiedział dziennikarzom, jak go zmuszano do ujeżdżania wielbłądów. "Kiedy nie chciałem być dźwigiem, bili mnie... Do jedzenia dostawałem tylko ryż i chleb, cały czas byłem głodny i spragniony". Pewnego dnia, kiedy odmówił pracy, okrutni pracodawcy postanowili się go pozbyć. "Zawieźli mnie na pustynię i tam porzucili" - mówi chłopiec.

Prawo Zjednoczonych Emiratów Arabskich zabrania zatrudniania dzieci jako dźwigi, ale ten zakaz często jest łamany. Wykryci wielbłądów są sportem narodowym w tym kraju, gdzie pracuje wielu cudzoziemców, głównie z Indii i Pakistanu.

Protest w sprawie ciasteczek

Filipińczycy złożyli oficjalny protest do rządu Hiszpanii w sprawie zekolodowanej ciasteczki o nazwie "Filipinos" (Filipińczyk) - poinformowały władze w Manili.

Ministerstwo spraw zagranicznych Filipin poleciło ambasadzie w Madrycie złożyć protest na ręce rządu Hiszpanii, a także producenta ciasteczek, Nabisco (Ibena SL, hiszpański oddział amerykańskiej firmy RJR Nabisco Holdings Corp. Ambasada Filipin w Brukseli ma także złożyć skargę do Unii Europejskiej.

W ubiegłym tygodniu Kongres filipiński przyjął rezolucję głoszącą, że nazwa ciasteczki jest przejawem dyskryminacji rasowej i wzywającą rząd do oprotowania sprawy. Firma Nabisco broni nazwy ciasteczki, twierdząc, że jest ona odzwierciedleniem pozytywnego wizerunku Filipczyków w Hiszpanii.

Filipińczycy w hiszpańskiej kolonii przez ponad trzy stulecia, aż do 1896 roku. Ponad 6 z 71 mln mieszkańców tego kraju pracuje za granicą - przeważnie w charakterze pomocy domowej.

Chronione "jedzonko"

Władze Tajlandii skonfiskowały 1200 objętych ochroną węży, uznanych za przysmak, które miały trafić na stół w restauracjach całego regionu - poinformowała tajlaska policja. W czasie rewizji w domu przemytników na przedmieściach Bangkok policjanci odkryli torby z węzami. Wśród nich były kobry i pitony, które są gatunkami objętymi ochroną. Setki innych jadowitych węży znaleziono w łazience, w wannie.

Zatrzymano dwóch mężczyzn, którym zarzuca się nielegalny ubiór zwierząt i handel gatunkami chronionymi.

Węże są uważane w Tajlandii i w całej Azji Południowo-Wschodniej, a zwłaszcza w Chinach, za przysmak. Ich sercu przypisuje się właściwości pochłaniające popiół pitowniczy. Za kobrę, która w Tajlandii na czarnym rynku kosztuje 300 bahtów (8 dolarów), za granicą można uzyskać cenę nawet sześciokrotnie wyższą.

Nie sygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzące z internetowego serwisu informacyjnego Polskiej Agencji Prasowej.

„NASZA GAZETKA” CHCE DOTRZEĆ M.I.N. DO „KOMPUTEROWCÓW”

Pismo nie tylko dla harcerzy

CZ. CIESZYN (kor) - Doblejąca powoli końca wakacje, wkrótce więc zjadą ze swoich obozów ostatnie drużyny harcerskie. Powrócą już też z urlopu redaktor naczelny zaołański harcerskiego pisma „Nasza Gazetka” Bogdan Prymus. Bo też już 6 września powinien dotrzeć do rąk czytelników pierwszy w nowym roku szkolnym numer tego dwutygodnika, popularnego zresztą nie tylko wśród członków HPC...

„Chodzi już o 47. rocznik pisma” - mówi B. Prymus. „Od razu chciałbym jednak uściślić poprzednią informację - pierwszy numer pokazuje się co prawda 6 września, do niektórych szkół może však dotrzeć z jedno- lub dwudniowym opóźnieniem. Stało się bowiem tradycją, że pierwszy, pachnący jeszcze farbą drukarską numer przywiozimy do szkół osobiste, a Zaołzie się rozlegnie... Jeśli zaś chodzi o czytelników, to rzeczywiście czytają nas nie tylko harcerze, ale i wielu uczniów naszych podstawówek z HPC nie mających nic wspólnego”.

NIE DLA STAROSTY
KARUZELEOdpustowy
koniec wakacji

TRZANOWICE (sch) - Uroczystość odpustowa ku czci św. Bartłomieja, mecenasa tyżem obdarzonego, że skory dla nauki Chrystusa, sprowadził w najbliższą niedzielę do trzanowickiej świątyni wiernych nie tylko z miejscowej parafii, ale również gości z okolicznych miast i wsi. Dla wierzących głównym magnesem będzie udział w masach św. odpustowych, odprowadzanych o godz. 8.30 w języku polskim oraz o godz. 10.00 w języku czeskim. Dzieci natomiast ze szczególnym zadozwoleniem przyjmą wiadomość, że przed kościołem zdominują atrakcje odpustowe - liczne karuzele oraz stoiska pełne różności.

Jak nas powiadomił starosta Jan Tomczak, ostatnia niedziela wakacji już tradycyjnie należy w Trzanowicach do zabaw odpustowych. „Jak sięgnąć pamięcią, zawsze po odpustowej niedzieli trzeba było iść do szkoły” - powiedział nam starosta, dodając, że on osobiście nie należy do amatorów karuzeli, ruchy obrotowe przypominają go bowiem o zawrót głowy...

»Zakochany
Pan Tadeusz«

WARSZAWA - Michał Zebrowski nagral płytę pt. „Zakochany Pan Tadeusz”, zawierającą 12 recytowanych przez autora fragmentów dzieła Adama Mickiewicza. Układzie się 2 września. Zakochany recytuje na płycie fragmenty „Pana Tadeusza” dotyczące walki walcu romantycznego, jego zdaniem jest to płyta przede wszystkim dla młodzieży. „W naszym zapędzonym życiu zapomnieliśmy, w jak różny sposób można mówić o miłości - i to chciałbym szczególnie uświadomić młodym” - wyjaśnia.

Tydzień z horoskopem + 28 sierpnia - 3 września 1999

Życzenia przyjmują:

Życzenia przyjmują:
28 sierpnia (sobota)

29 sierpnia (niedziela)

30 sierpnia (poniedziałek)

31 sierpnia (wtorek)

1 września (środa)

2 września (czwartek)

3 września (piątek)

Adelina, Patrycja, Aleksander, Augustyna, Erazm, Sobiesław, Wyżomir;
Beata, Ernestyna, Flora, Sabina, Jan, Racibor;
Gaudencja, Rebeka, Róża, Tekla, Benoa, Feliks, Szczepan;
Izabela, Paulina, Ramona, Bohdan, Rajmund, Świętosław;
Bronisław, Róża, Bronisław, Bronisław, Idzi;
Iza, Julian, Stefan, Tobiasz;
Brazma, Izabela, Joachim, Pius, Szymon.

Horoskop dla urodzonych między 28 sierpnia a 3 września

Osoby urodzone w tych dniach wykazują rozmach w działaniu i wiele praktycznych umiejętności. Są wiernymi przyjaciółmi i... wspaniałomyślnymi wrogami. Nie potrafią działać polowicznie - w miłości, jak i w pracy oddają się bez rezerwy. Jak mało kto, łatwo osiągają doświadczenia, bywa, że i poważne sukcesy finansowe, choć właściwie nie bardzo o nie dbają. Są towarzyskie, wesołe i uśmiechnięte. Lubią być podziwiane i doceniane - również w związkach uczuciowych.

W tym tygodniu

Będziecie w świetnym nastroju, a wlebasz troski nie będą miały do ciebie dostępu. Jeżeli jesteś już po urlopie, to nawet siedząc za biurkiem w swojej firmie nie powinieneś skrzyżać ci na leci. Przyjazna atmosfera i życzliwy szef sprawi, że ten tydzień szybko ci zleci, a jeżeli dodać do tego miłe towarzyskie spotkania i świetny kontakt z ukochaną osobą - tydzień zapowiada się naprawdę wspaniale.

23. R. - 22. 9.

dą poszczególne zaołańskie miejscowości i ciekawości z naszego regionu”.

Nie zabraknie też książki w odcinkach - tym razem czytelnicy „Gazetki” będą mogli przeżywać przygody wspólnie z bohaterami znakomitej książki polskiego pisarza Andrzeja Grabowskiego „Kura w pawich piórach”. Poszerzy się również krąg stałych współpracowników redakcji - nową współpracowniczką została bardzo uzdolniona młoda plastyczka ze Stonawy, Monika Raszka.

„Myślę więc, że będzie ciekawie. Chciałbym zatem zaapelować do wszystkich rodziców i dziadków - jeżeli wasza pociecha nie ma jeszcze abonamentu, skorzystajcie z naszej oferty, to przecież tylko 100 korun rocznie... A nam zależy bardzo na czytelniku. Do szkół zaś i do drużyn harcerskich i zuchowych kieruję dalszy apel - informujcie nas o waszych najmniejszych nawet imprezach, zawsze chętnie na nie przyjedziemy, by napisać chociażby kilka słów. Musimy jednak o nich wiedzieć” - dodał B. Prymus.

Z POLSKI

General Wojciech Jaruzelski będzie sądzony w sprawie Grudnia '70 - zdecydował gdański Sąd Okręgowy, który wystąpił też do Sądu Najwyższego o przeniesienie procesu do Warszawy.

Główny Urząd Celny wydał ponad pół mln zł na nieruchomości, które okazały się nieprzydatne dla potrzeb administracji celnej - twierdzi Najwyższa Izba Kontroli.

78 proc. Polaków uważa, że policja jest coraz bardziej bezradna wobec przestępstw - podaje Centrum Badań Opinii Społecznej. Opinie ankietowanych o pracy policji są podzielone: 43 proc. społeczeństwa ocenia ją pozytywnie, 48 proc. negatywnie.

BĘDĄ ZAWODY SPORTOWE I BOGATY PROGRAM KULTURALNY
Festyn pod smrekami

CZ. CIESZYN, KOSZARYSKA (h) - Zarząd Gminy PKZO wraz z Komitetem Miejsowym w Koszarzyskach urządzą 18 września Festyn Górski. Impreza odbywać się będzie w ośrodku szkoleniowo-wypoczynkowym w Koszarzyskach.

„Głównym organizatorem festynu jest PKZO-wska rada mł. młodzieży działająca pod kierownictwem Tadeusza Szukuckiego” - powiedział redaktor „GŁ” dyrektor Biura ZG PKZO, Bogdan Suchanek. „Koło w Koszarzyskach z prezesem Władysławem Budą na czele przygotuje zaplecze gastronomiczne - można będzie na festynie zjeść tanio i smacznie. Liczymy na udział głównie młodych ludzi w wieku od lat 14 do 25, bo właśnie młodzieżowym gustom staramy się podporządkować program całej imprezy. Będą więc zawody sportowe, m.in. wyścig rowerowy Koszarzyska - ośrodek PKZO i turniej w siatkówkę, będą występy zespołów - zaprosiliśmy na przykład znanych mity „SEXIT” ze Słowacji. Zagal po południowy blok programowy zespół „To my” z Wędrzyn, zakończy imprezę zabawą disco”.

Na miejscu, jak informują organizatorzy, można zrobić namioty lub zamówić noclegi pod dachem w którymś z domków ośrodka.

Jak dodał dyrektor Biura ZG, z dużym zainteresowaniem śledzą przygotowania do PKZO-wskiego festynu też władze gminne ze starostą Janą Kobutową na czele. „Pani starostka powiedziała nam, że jest to największa impreza tego typu w Koszarzyskach i że jest jej bardzo ciekawie”.

TATRZAŃSKIM SZLAKIEM
Z „BESKIDEM ŚLĄSKIM”Kasprowy
i Giewont
nie straszny

Dwa bezmała dwutygodniowe wycieczki są udane” - twierdzi uczestnicy czwartkowej wycieczki z Karpowic w polskie Tatry, zorganizowanej przez zaołańskie stowarzyszenie turystyczne PITTS „Beskid Śląski”. Wycieczka ta, jakkolwiek jedna z ostatnich wakacyjnych wypraw braci „Beskid”, bynajmniej nie stanowi jeszcze ani końca sezonu turystycznego, ani ścieżki milońskich gór.

„Gdy pogoda sprzyja, takie wycieczki są udane” - twierdzi amatorzy górskich wycieczek z Karpowic z zaołańskich szlaków. Pogoda od tej, jaka była w weekend w Tatrach, trudno zresztą sobie wyobrazić. A zdawała się być ona niezwykle konsekwentną pod każdym względem świetnej organizacji wycieczki. Dla tych, którzy po raz pierwszy wyruszyli z „Beskidem”, miłym zakończeniem były oczywiście przygotowane kąpiele z odprężającym wyznaczonej trasie, przeznaczone dla każdego uczestnika.

Zaskoczyła też kondycja ciemności „Beskidu”, zwłaszcza zaś tych z „Beskidu”, siedemdziesięciu, którzy wędrując po szlakach granicznych, zdawali się wyłącznie na własne siły, ewentualnie wsparcie „Jaruzelski”, podczas gdy nierzaz znaczące młodości wycieczkowicze wyprzedzili na szczycie Kasprowego kolejną linową. Powodem nie była chęć zaościerania ostrych kątów groźna - choć bilety za przejazd na kolejowozach mało, bo 15 zł od osoby - raczej wiara w dobre wyhodowane efekty setek kilometrów przemarszu podczas wycieczek z „Beskidem”.

Wyraz swój witalności dali też wcześniej uroczeli wycieczkowicze w drodze powrotnej do domu. Gdy zbliżali pochrząpywali ze zmęczenia, dźwięki grótników głosami intonowali „Hej, hej, sokoty”...

JUTRO NA ANTYPIE

Łęckie spotkania

„W Zacznie w Łęckach” to tytuł audycji Redakcji Polskiej Cieszyńskiego Radia w Ostrawie. Jej tematem będą 4 Spotkanie Łęckie, zorganizowane w lipcu przez inicjatywę Obywatelską mieszkańców tej wioski. W programie udział mają m.in. Bronisław Pieniążek z Łomnej, Władysław Staszek z Niemiec, prezes Inicjatywy Mariusz Dobiasz oraz prezes Koła PKZO w Łęckach Karola Tomaszka. Wiosna piosenki miejscowej poezji, Wandy Pieniążek, cytując jej prawdziwą Natalię Pieniążek, Michał Dobia i Alicja Chrzastka. Poeci audycji w niedzielę o godz. 17.30 m. falach UKF 107.3 - Ostrawa i UZ 105.3 - Trzyniec.

Kurs tylko dla bogaczy?

Dokończenie ze str. 1

Kolejnym zagrożeniem dla młodej kleszczy byłoby niedopuszczenie do wykorzystywania w kursach samochodów osobowych liczących więcej niż 10 lat. Wiadomo, odmłodzenie parku samochodowego nie należy do tanich przedsięwzięć. Niekoniecznie też jawi się jako rzeczywiste logiczne rozwiązanie w sytuacji, gdy średni wiek samochodów na naszych drogach wynosi czterdzieści i pół roku. „Nikt nie chce, żeby na kursach prawa jazdy jedźdono w gruchotach, ale wydaje mi się, że wystarczającą gwarancją dobranej stano

technicznego pojazdów wykorzystywanych przez szkoły jest obowiązek przedstawiania ich dwa razy w roku do kontroli. Poza tym proponowane zmiany w samochodach zbyt licznych i mocno asygnowanych na prawo do przyciągających klientów, sąg chętnie decydując w właścicieli szkół jazdy i uk w zdecydowanie się na prowadzenie zajęć w takich właśnie „okazach”. Ale eliminowanie np. obmożliwienie kierowców już chętnie lekka przesada” - stał się padawo Mrózkowski, po czym dodał, że póki co nie należy wpadać w panikę. Jestli dyskusyjowana ustawa w obecnej postaci wejdzie w ogóle w życie, to prawdopodobnie aż w 2001 roku.

FIRMA PORT.T

oferuje do wynajęcia

■ pomieszczenie do zagospodarowania na pierwszym piętrze budynku firmy PR market w Trzyczynie nad sklepem meblowym

□ atrakcyjne położenie

□ ogólna powierzchnia 60 m²

Zgłoszenia do 3. 9. 1999

Informacje pod nr. tel.: 0659/20479, 323254, 323255.

FIRMA PORT.T

oferuje do wynajęcia

■ pomieszczenie do zagospodarowania na pierwszym piętrze budynku firmy PR market w Trzyczynie-Starym Mieście

□ atrakcyjne położenie

□ ogólna powierzchnia 75 m²

Zgłoszenia do 3. 9. 1999

Informacje pod nr. tel.: 0659/20479, 323254, 323255.

CAŁA SZTUKA POLEGA NA TYM, ŻEBY OBCYCH LUDZI UCZYĆ TAK, JAK SAMEMU CHCIAŁOBY SIĘ BYĆ UCZONYM

Uroda stylu »Pigmalion«

„Użyłem kiedyś, że ludzie naprawdę zdolni potrafili już po krótkim czasie nauki wydobyc z języka obcego maksimum jego możliwości. Ze stać ich nawet na dowcipowanie w tym języku. Czy to prawda? Zdarzają się tacy?”

„Na pewno, chociaż ten czas będzie wtedy raczej dłuższy niż krótszy. Obawiam się, że nie ma tak genialnego człowieka, który po kilku miesiącach nauki potrafiłby tworzyć w obcym języku. Bo humor to przecież rodzaj sztuki. Nawet dowcip?”

„A dlaczego nie? Dowcip to nie tylko żołądek, ale i metaforyczne ujęcie czegoś bardziej ogólnego, co charakteryzuje większą grupę społeczną, a nie tylko nawet cały naród. Takich rzeczy nie da się stworzyć na podstawie znajomości samych słów, potrzebna jest jeszcze wiedza na temat ducha i kultury danej społeczności.”

„A tego, jak się zdaje, w szkołach nie uczą?”

„Uczą, ale w specjalistycznych, głównie na uniwersytetach. Na pewno jednak zajęć z zakresu historii, literatury czy kultury nie mają w swoich programach popularne „językówki” - szkoły, które z założenia ograniczają się do nauki języka.”

Rozmawiam z panią Ewą Katulą, z domu Branną, tą samą, która przed dwunastu laty została obwołana pierwszą w czasach nowożytnych Najwyższą Znałką, a dziś cieszy się także opinią wytrawnej znawczyni języka angielskiego. Wie, co mówi. Onegdaj broniła na Uniwersytecie Pańskim w Ołomuńcu pracę magisterską z zakresu metaforyki w literaturze angielskiej na początku XX wieku. Ostatnio zaś zajmuje się programowaniem i prowadzeniem Centrum Nauczania Języków Obcych i Przedmiotów Fachowych „Pigmalion” w Cz. Cieszyńcu - Słubicy. Z tego, co wcześniej zdążyłem się dowiedzieć, wynikało, że idzie o projekt językowy, który szybko zdobył sobie szeroką akceptację. Słuchacze chwaliли sobie profesjonalizm lektorów, wytuleni, koleżeńską atmosferę w grupach, dynamikę nauczania i szeroki zakres oferty dydaktycznej. Wśród metadocentów największą popularność zdobyła sobie metoda „one-to-one” - jeden nauczyciel, jeden uczeń, większość jednak akceptuje naukę w małych grupach, wzbogacając następnie wyjazdy szkolne

leniowo-poznawczymi do Wielkiej Brytanii czy nawet Stanów Zjednoczonych.

O popularności projektu wymownie świadczą liczby. W momencie uruchamiania na jesieni ub. roku, Centrum posiadało niespełna 170 słuchaczy, a pod koniec pierwszego roku - już ponad 280.

„Jak udało się pani w tak krótkim czasie zdobyć zaufanie tak wielu?”

„Sama zastanawiam się nad tym i jakoby nie potrafiła znaleźć zadowalającej odpowiedzi. Prawdopodobnie trafiłam w oczekiwania słuchaczy, proponując im określony styl... No właśnie, czego? Chyba i nauki, i bycia.”

„Nie daj Boże, styl życia?”

„Kto wie, czy nie!... Zakładam, że język obcy jest lepiej przyswajalny wtedy, gdy człowiek potrafi się wyluzować i szerzej otworzyć na świat, a więc gdy ma bardziej otwarty stosunek do rzeczywistości. A to już jest kwestia stylu życia.”

„Mówi się, że przy nauce języków obcych najważniejsza jest motywacja?”

„To prawda, ale jedno nie wyklucza drugiego. Wręcz przeciwnie.”

W istocie rzeczy źródło pomyślności tkwi jednak w metodach nauczania. Pani Ewa zawsze starała się stosować własne - niekonwencyjne, skrojone na miarę predyspozycji, możliwości i oczekiwań ucznia. „Każdy tak robi” - mówi - „choć nie wszyscy potrafili być do końca konsekwentni. Cała sztuka polega na tym, żeby obcych ludzi uczyć tak, jak samemu chciałoby się być uczonym”. W praktyce oznacza to stylizowanie sytuacji życiowych najbliższych doświadczeniu ucznia oraz stosowanie „relaksowych” form plastycznych i muzycznych. „W pracy z dziećmi często wykorzystujemy obrazki, dobre efekty daje też wprowadzenie zabawek i kukiełek, bądź przedmiotów codziennego użytku. A doradzi najbardziej lubią uczyć się słów i wyrazów przy słuchaniu znanych melodii... W rzeczywistości szkoła często rozbrzmiewa piosenkami Beatlesów, Cobena, Garfunkla i Freedy Mercury'ego”.

Wyjątkowość „pigmalionowego” stylu polega na tym, że niekoniecznie trzeba przerobić całą książkę, od pierwszej do ostatniej lekcji, ważne jest, żeby wczuć się w słuchaczy żywy, pulsujący tętnem współczesny język. „Zamiast

niewolniczego trzymania się podręcznikowego konspektu, nauczyciel powinien przeprowadzić z uczniami dziesięć innych prób i ćwiczeń. Bo jaki pożytek jest z tego, że ktoś ma doskonale opanowaną gramatykę, zna na wylot wszystkie typy okresów warunkowych, ale nie umie powiedzieć Anglikowi: Zostaw też bramę otwartą (Leave the gate open) czy Nie lubię poniedziałków (I don't like Mondays)? Zaden. Ludzie mają się po skończeniu „Pigmalionu” w miarę biegle porozumiewać z obcokrajowcami.”

Tę zasadę zostało podporządkowane wszystko. Centrum „Pigmalion” może w każdej chwili opracować na życzenie indywidualny plan studiów, z terminarzem osiągania kolejnych stopni znajomości języka. Może też zaofertować program zajęć lektonicznych dla maturzystów, prowadzonych bezpośrednio w gimnazjum (w ub. r. maturzyści zdający egzaminy wstępne na Wyższe uczelnie chwalili sobie kursy przygotowawcze z zakresu... matematyki i biologii), a gdy zajdzie potrzeba może obaj kształceniem całe zalogi. Precedens już zaistniał: na życzenie Elektrowni Dziećmorowice pani Ewa przygotowała unikalny projekt, zakładający kształcenie na kilku poziomach zaawansowania i w kilku różnych warunkach specjalizacji branżowej.

Nieduży parking, budynek podobny niebytu okazał. Od pozostałych wyróżnia się świetną złą elewacją, dobrze kontrastującą z brązowym obramowaniem okien i drzwi wejściowych. Żadnych reklam, wystarczy jeden skromny szyld pod wiszącymi doniczkami. Z podobnie wyszukaną elegancją urządzone zostały wnętrza: 5 klas na parterze i 3 na piętrze oraz pomieszczenia biurowe. Pani Ewa urzęduje za drzwiami z tabliczką Office.

„Wiecie nie Dyrekcja, lecz Biuro! Wstydzi się pani tytułować dyrektorką?”

„Nie wydaje, ale ten tytuł nie pasuje mi do stylu placówki. A zresztą, czy ja wyglądam na dyrektorkę? Wiecie, gdzie ja mieszkam i nie czekam na pociąg, tylko latam po świecie i szukam sojuszników”.

„Myślałam, że się sami garną?”

„O, nie. Nie mogą, bo nawet nie wiedzą, co czego. My się ciągle rozwijamy, co chwila proponujemy coś nowego, z czym się regionalni decydenci jeszcze nie spotkali.”

▲ Ewa Katulá prowadzi w Cz. Cieszyńcu-Słubicy Centrum Nauczania Języków Obcych i Przedmiotów Fachowych „Pigmalion”. Podczas gdy jesienią ub. roku w Centrum kształciło się niespełna 170 słuchaczy, pod koniec pierwszego roku było ich już ponad 280.

Od początku ambicją pani Ewy było pozyskanie dla Centrum zagranicznych lektorów. To też wymagało sporo zachodu. Ostatecznie w pierwszym roku uczyło w „Pigmalionie” dwóch Brytyjczyków i jeden Kanadyjczyk, w tym już trzech Brytyjczyków. Oczywiście oprócz pozostałych piętnastu nauczycieli krajowych, starannie wyselekcjonowanych spośród najlepszych na Morawach północnych i na Śląsku. Pani Ewa może wysoko podnosić poprzeczkę wymagań, ponieważ zapewnia z kolegi pedagogom udział w comiesięcznych „pigmalionowych giełdach” - wymianie doświadczeń oraz informacji z zakresu literatury językowej, dostępu do materiałów zagranicznych, zbiorów bibliotecznych itp.

Hitem może być kurs przygotowawczy do prestiżowego egzaminu, którego świadectwo, tzw. First Certificate in English, jest uznawane na całym świecie. Egzamin odbywa się tego samego dnia w kilku miastach republiki, a organizują go i przeprowadzają sami Anglicy. Centrum wystartowało do niego po niespełna rocznej działalności!

Inicjatywy pani Ewy daleko przekroczyły zwyczajowe normy programowe tradycyjnej szkoły językowej. Do sztytu tego, że trzeba było wyodrębnić trzy samodzielne sekcje.

Oprócz fundamentalnej edukacyjnej zaczęły działać: sekcja wyjazdowa, organizująca pobyty studyjne za granicą, oraz sekcja translatorska, prowadząca usługi w zakresie tłumaczeń z języków obcych na polski lub czeski - i na odwrót.

W tym roku szkolnym „Pigmalion” zaczęło też kształcić w innych niż angielski językach. „W jakim? To zależy od zapotrzebowania. My jesteśmy przygotowani do nauczania niemieckiego, francuskiego, hiszpańskiego, włoskiego i rosyjskiego, ale o tym, który z nich rzeczywiście będzie prowadzony, zdecydować będzie zgłoszeń.”

„A lekcje, mam nadzieję, będą miały również atrakcyjny przebieg jak w przypadku języka angielskiego?”

„Oczywiście. Nie zamierzamy schodzić poniżej niż przyjętego stylu.”

KAZIMIERZ KASZPER

PIERWSZOKLASISTA ZACZYNA NAUKĘ

Pierwsze dni w szkole zwykle pamiętamy przez długie lata. Od pierwszego wrażenia, jakie odnieśliśmy dziecko, od przygotowania do wyruszenia do szkoły może minąć bardzo wiele. Przyzwykniecie i uczennica powinni mieć pewność, że szkoła to coś wspaniałego, miejsce pełne atrakcji, gdzie można się dowiedzieć mnóstwa interesujących rzeczy i poznać nowych kolegów i koleżanki.

Rozmowy

Żeby wzorczając się przedszkolak w sposób w miarę łagodny stał się uczniem, trzeba z nim dużo rozmawiać, co jest szczególnie ważne dla dzieci, które nie lubiły chodzić do przedszkola. Dzieci lubią dobrze wiedzieć, co je czeka - więc nie szczepmy szczegółów, które przybliżył maluchowi życie w szkole. Jeśli to możliwe, wybierzmy się z dzieckiem jeszcze przed rozpoczęciem roku szkolnego do jego przyszłej szkoły. Wtedy spokojnie pokażemy, gdzie jest szatnia i gdzie będzie zostawiano kurtkę i worek z butami, którzy później trzeba wejść na piętro, gdzie będą się znajdowała klasa dla pierwszoklasistów.

W niektórych szkołach przed wakacjami dzieci wiedzą, do której klasy i z jakimi dziećmi będą chodziły, a także mogą poznać swoją panią.

Dziecko musi wiedzieć, jak trzeba się zachowywać na lekcjach. Trzeba przypomnieć mu na przykład, że nie wolno przekrzykiwać odpowiadających, trzeba się zgłaszać do odpowiedzi i czekać na swoją kolej, nie wolno rzygać, chodzić po klasie ani jej opuszczać bez pozwolenia. Warto opowiedzieć, że poza lekcjami są przerwy, gdzie dodatkowo, wycieczki.

Zakupy

Takie rozmowy o szkole - nawet z krótkimi, własnymi (pozytywnymi!) wspomnieniami - najbardziej prowadzi pod czas spacerów i „szkolnych” zakupów. Jeśli nie wiemy, jakie zeszyty i inne pomoce będą potrzebne, nie kupujemy ich na zapas. Należy za to kupić torbę, notes, worek na kapcie, kredki, farby, piórniki. Dziecko powinno móc wybrać samo takie rzeczy, które będą się mu podobać. Oczywiście, rzeczą rodziców

jest delikatne podpowiedzenie, że np. ten piórnik jest mało pojemny, czy zwrócić uwagę na niepraktyczny kolor torbisty (wiesz, popatr na ten zielony, też jest piękny, a nie będzie się brudził tak, jak ten żółty). Należy upokoić dziecko, że książki i zeszyty zostaną kupione, jak tylko pani powie, co trzeba kupić. Nie prowadźmy w obecności pierwszaka dyskusji o tym, jakie to pomoce szkolne teraz drogie - dziecko może odnieść wrażenie, że pieniądze

dry zabraknie akurat na jego rzeczy. Wrażenie, że dziecko może się zacząć martwić, że przez nie w domu są kłopoty finansowe.

Kącik ucznia

Dobre do szkoły nastawi dziecko nowy wystrój jego pokoju, związany z podjęciem nauki. Biurko, odpowiednio do pracy, wygodne krzesło, lampka oświetlająca biurko, regał czy miejsce na książki - na to wszystko powinno znaleźć swoje miejsce. Dziecko sporo rzeczy może pokładać według swojego uznania, ale należy niektórym posunięciom kierować, zapoznając córkę czy syna z zasadami racjonalnego zagospodarowania przestrzeni. Widząc znaczące, jakie rodzice przykładają do zorganizowania kąca do nauki, uczeń łatwiej pojmie, że szkoła to ważna sprawa. Nie można jednak dziecka zniechęcać, upychając w kącie książki i informacje, że „są za to będzie tylko nauka”. Taką perspektywę może przetrwać najbardziej zapalonego wielbiciela szkoły. Szczęśliwieść jest uczniem - ale jest przede wszystkim dzieckiem, które musi mieć miejsce do zabawy.

Idziemy do szkoły

Pierwszego września jedno z rodziców - a jeszcze lepiej oboje - powinno iść z dzieckiem na rozpoczęcie roku szkolnego. Pierwszak będzie spokojny, że ktoś dorosły zapamięta i zapisze, jakie trzeba jeszcze kupić książki i zeszyty, weźmie plan lekcji, pomoże znaleźć drogę do klasy. Po wyjściu ze szkoły kupujemy resztę rzeczy, które polubiłaby wychowawczyni, albo zapewniamy dziecko, że pojedziemy do sklepu, gdy tata wróci z pracy. Potem lody, wspólny spacer - trzeba dziecku dać odczuć, że to dla całej rodziny ważny dzień. Wiosną trzeba spać spokojnie!

nister - zapewne na początku pomoc kogoś starszego będzie niezbędna.

Droge do szkoły, przynajmniej przez pierwszy okres, dziecko powinno planować w czynnym towarzystwie. Jeśli planujemy całonocne odprowadzanie dziecka, też nie zaszkodzi nauczyciel, którydy trzeba iść i na jakie niebezpieczeństwa zwracać uwagę. Odbierając pociechę ze szkoły, warto pytać o samopoczucie, o to, co ciekawego się działo. Nie można zaryć po powrocie do domu zapędzać dziecka do lekcji - powinno odpocząć co najmniej godzinę. Musi być pewne, że zdążył odrobić lekcje i jeszcze się pobawić. Przynajmniej początkowo dziecko wymaga nadzoru, a czasem i pomocy rodziców w odrabianiu lekcji. Nie oznacza to jednak, że tata za dziecko rysuje, mama pisze literki, a babcia czyta to, co uczeń miał przeczytać sam. Wiele dzieci nie lubi samotności przy odrabianiu lekcji, muszą mieć wciąż potwierdzenie, że robią coś dobrze. Odzwyczajanie od tego trzeba rozłożyć na dłuższy czas. W czasie odrabiania lekcji powinna w domu panować cisza, by dziecko mogło się skupić. Nie odwołujemy dziecka od nauki, by wyprowadzić psa czy zanosić coś się siadać. Jeśli będzie skoncentrowane, odrobi lekcje w ciągu godziny, a zadowolony - zyskaj. Zdekoncentrowane, będzie odrywać się od swojej pracy i w rezultacie zajmie to mu więcej czasu i bardziej zmęczy.

Większość dzieci sprawnie wchodzi w szkolne życie i dobrze sobie radzi. Jeśli pojawiają się problemy, zwykle od powołani rodzice i nauczyciel, kompetentna wychowawczyni potrafią u zaradku z koryścią dla dziecka. Trzeba tylko informować się o niepokojach z trudnościach.

STEFANIA SAWICKA (PAJ)

Szkoła jest super!

▲ Zmagania z literkami.

Fot. arch. „GL” - WIESŁAW PRZECZEK

GŁOSIK GŁOSIK GŁOSIK GŁOSIK

Samych najlepszych nauczycieli, przestronnych i słonecznych klas, jak najwięcej wesołych jedynek z promiennymi gwiazdkami w roku szkolnym 1999-2000 życzą wszystkim swoim czytelnikom

Głosik i jego koledzy

POWROTY Z WAKACJI

Wolne dni mijają bezpowrotnie, niebawem wrócicie do szkół. Nie zapomnijcie ładnie powitać pierwszoklasistów! Postarajcie się, by w te pierwsze dni w szkole czuli się dobrze. Mam nadzieję, że wszyscy powrócą z wakacji zdrowsi i wypoczęci. Nie zapomnijcie też, że przed nami przepiękny miesiąc wrzesień, który niesie nam grające złocistymi kolorami lasy, bogactwo owoców i jarzyn, i że trzeba korzystać z każdej okazji, by choć trochę побыć w przyrodzie.

Ewa Szelburg Zarembina

Wrzesień

A ten wrzesień
mnie wroście
szuka rydłów
po roście.

A gdy msa
już zginie,
rwie orzechy
w leszczynie.

Wierszyk przypomni Wam, że

wrzesień to także grzybobranie. Pamiętajcie jednak, że zbierać należy tylko grzyby dobrze znane, że nie należy niszczyć grzybni i grzybów niejadalnych i trujących oraz że do lasu udajemy się odpowiednio ubrani (wyższe buty, długie nogawki i rękawy, co chroni częściowo przed kleszczami i innymi owadami). Grzyby trzeba zbierać do wiklinowego koszyka, nigdy do plastikowej torby, po przyniesieniu ich do domu od razu trzeba je pokrajać i rozłożyć w przewietrzanym miejscu. Potraw z grzybów nie podajemy małym dzieciom, lepiej też nie jeść ich późnym wieczorem. A dlaczego o tym piszę? Otóż w ubiegłym tygodniu w ostrawskich szpitalach zanotowano trzy przypadki poważnych zatrąć grzybami u dzieci poniżej lat 10. Sądzę jeszcze jedno ostrzeżenie: jeśli po spożyciu grzybów wystąpią u kogoś nudności, bóle głowy czy brzucha, biegunka lub inne nieprzyjemne objawy, należy niezwłocznie udać się do lekarza!

Drugi wierszyk tej samej autorki, jaki przytoczę za chwilę, na pierwszy

rzut oka nie ma nic wspólnego z powrotami z wakacji. Ale to tylko na pozór. W rzeczywistości bowiem bardzo często przywożicie ze sobą rozkosznego małego szczeniaka, którym niedługo się znudzić i którym nagle nie ma kto się opiekować. Nierzadko takie pieski są porzucane, co jest bardzo, bardzo smutnym zjawiskiem.

Los takich zwierząt, bo najniżej nie chodzi tylko o psiki, jest tragiczny. Dlatego już po raz któryś z rzędu podkreślam: Zanim weźmiecie do domu jakiegokolwiek żywe stworzenie, musicie mieć na to zgodę rodziców. Obojga! I mamy, i taty. A gdyby rodzice w miarę na przykład dorastania małego pieska w dużego brytana rozmyśliłi się, pozostawcie dla niego nowego opiekuna czy oddajcie go schronisku.

Ewa Szelburg Zarembina

Do zbląkanego pieska

O! byłbyś wpadł pod samochód!
Malutki, swatać trzeba.
Ach, jaki ty jesteś chudziutki,
Chcesz chleba?

Chodź z mną.
Mieszkamy w podwórku,
Będzieś mógł biegać tam.
Nie uwiążemy cię
na sznurku.

Będzie ci dobrze.
Chodź.
Już nie znajdziesz pana,
choćbyś tu szukał do rana.

No, chodź z mną, nieboże.
Nie wiesz,
że w mieście
pies sam być nie może?

Ilustrację do tego wierszyka wykonała dziesięcioletnia Majka Brodka z Rychwałdu. Narysowała swojego pułdelka Maksa, który u nich w domu jest kochany i pielęgnowany już od lat pięciu i jest nie tylko towarzyszącym dziecięcych zabaw, ale i prawdziwym przyjacielem całej rodziny.

Rozwiązania

naszych zabaw z Głosikiem
sprzed tygodnia

Zagadkowe pytanki:

14+8-1+4 = 15

16+4+4-4 = 13

7+8-9-5 = 1

"Astronomiczny" przykład:

714 x 327

2142

1428

4998

233478

Podziel muzykę!

Linie proste należy poprowadzić pomiędzy liczbami 3-31, 8-26 i 17-39

Rubrykę przygotowała:

IRENA STONAWSKA

LEKTURA Z PRZYMRUŻENIEM OKA (143)

Z. OLECH

Graj, Cyganie...

czyli

Dziewczyna znad Olzy

- Doktorze Zello - odezwał się wreszcie. - Pan jako mój najmilszy przyjaciel i doradca musi być świadkiem, że książkę Ksawery Larich powi być sprawiedliwy nie tylko względem swoich poddanych, lecz również względem własnej, najbliższej rodziny.

- Konieczność zmusza do kary - ciągnął po chwili dalej wzruszonym głosem. - Wy obydwaj, zarówno ty, Vero, córko moja, jak i ty, Jerzy, którego z radością i dumą nazywałem swoim synem, zachowajcie swoim zasłużonym sąsiadom karę. Wyznaczę wam tę karę w takiej postaci, która zasługuje na najbardziej dotyka, lecz jest ona jednocześnie najłagodniejsza, jaką mogłem znaleźć. Zamykam przed wami bramy mego pałacu na trzy lata i rozkazuję wam, abyście te trzy lata przeżywali poza granicami kraju.

- Ojciec - zawołała Vero i chciała już paść do nóg księcia, Ksawery jednak powstrzymał ją od tego, chwytając za obydwie dłonie.

- Nie staryj się, moje dziecko, zmienić mego postanowienia i cofać z wyznaczonego na ciebie wyroku. Nie muszę ci chyba tłumaczyć, że taka kara będzie najcięższa dla mnie, jednakże i mnie się ona należy, skoro byłem tak ostrożny, że pozostawiłem na biurku moją urzędową pieczęć, która mogła dobrać się w ręce najbardziej niepowołane. Zresztą kara ta nie będzie dla was nową taką przykłą. Może z radością nawet, Jerzy, będziesz podróżował z swoją piękną żoną po świecie. Pokażesz jej wielkie miasta, obce kraje, a zatrzymasz się w miejscach, gdzie wam się tylko będzie podobało, byłoby to w swojej opinii. Uważam, że byłoby najlepiej, gdybyście rozpoczęli swą podróż od zstąpienia wizyty, którą należało złożyć już od dawna.

Książę Jerzy i Vero zaciekawili się, co w tej chwili książę Ksawery miał na myśli.

- Sądzę mój synu - zaczął mówić starzec co do chwili - że przede wszystkim zawieszysz Verę do swojej matki. Podczas waszego ślubu niestety moja córka przyjaźniła się z księżną Dorotą, nie mogła być obecna. Była wtedy chora i to ją zmusiło do pozostania w kraju. Tak się więc jakoś dziwnie złożyło, że dotychczas księżna Dorota nie zna jeszcze swojej synowej. Uważam więc, że przede wszystkim powinniście ją odwiedzić, a później możecie pojechać dalej. Podróż wasza będzie trwała trzy lata i mam nadzieję, że dobry Bóg pozwoli, abyście po trzech latach mogli się spotkać w szczęście i zdrowiu.

- Przyjmijcie więc, moje dzieci, błogosławieństwo ode mnie, zaś paszporty, wszelkie dokumenty i pieniądze, załatwił wam doktor Zello. Jutro z samego rana musicie opuścić Darków, a teraz bądźcie zdrowi, moje dzieci.

- Ojciec drogi - zaszlocha piękna komedianka - ojciec, z ciężkim sercem zostaje z tobą. Jesteś już stary, i kto wie, czy ci jeszcze kiedyś w życiu zobaczę.

- To wszystko spoczywa w ręku Boga, moje dziecko - odpowiedział książę Ksawery wzruszonym głosem, przytulając Verę do serca i wyciągając rękę do Jerzego. - Nikt z nas nie wie, co go czeka w najbliższej przyszłości. Zostawiam więc teraz samego, bo muszę się nad wielu sprawami zająć.

Jeszcze raz Jerzy i Vero ucałowali ręce szlachetnego starca, po czym razem z doktorem Zello opuścili gabinet.

Znalazł się w sąsiednim pokoju, Vero wyprostowała się dumnie. Czuła na sobie podejrzliwe spojrzenie doktora Zello, którego z całej duszy nie widziała. Zadowolona teraz była z siebie, bo przecież ojciec wierzył jej i ufał i tak wiele wagi przywiązywał do jej kłamliwych zeznań.

Miała nadzieję, że urodzą się zdoła usiąść na powrót męża, a najbardziej pocieszyła ją myśl, że Marco Eingar skończy swój matny żywot w podziemnym lochu więzienia.

ROZDZIAŁ 78

Podstuchana tajemnica

Skąpo oświetlonymi ulicami wielkiego miasta, przesuwała się wola dziewczyna, okryta nędznymi łachmanami. Omijała światło ulicznych latarni, przemijając się pod murami wysokich, mieszkalnych kamienic. Widać było, że chętnie poprosiłaby kogoś o jałmużnę, bo mdlała już prawie z głodu, jednak wrodzona duma nie pozwalała jej na to.

Była śmiertelnie wyczerpana, nogi uginały się pod nią, wiatr roznosił jej jałne włosy i wdzierał się pod lekką, nędzną płaszcz, którym co chwilę się otulała.

Jesienny wieczór był chłodny, padał drobny deszcz. Nieszczęśliwa nie miała dachu nad głową, nie miała nadziei, że znajdzie jakiegoś pożywienie.

Wreszcie bezdomna przystąpiła u stóp marmurowych schodów, wiodących do opuszczonego meczetu. Z głębokim westchnieniem osunęła się na najbliższy stopień i otuliła się mocniej paltem.

- Tak, tutaj umrzeć - wyszeptala, składając recedo modlitwy. - Może wreszcie skończy się ten mój matny żywot. Dobry Bóg pozwolił mi wydosłać się z rąk Paszy, tylko po to, abym tutaj w tym wielkim mieście dopelniała brzm swojej ziemskiej wędrówki. Czyż to możliwe, że drzewa i krzewy w lesie są bliższe od ludzi? Drzewa i krzewy rozumiały mnie, dostarczały mi swoich owoców, a ludzie na tych ulicach wielkiego miasta nie chcą mnie zrozumieć. Nie rozumieją tu mego języka, a ja przecież ich języka nie znam.

Czytelnicy prawdopodobnie domyślają się, że tą nieszczęśliwą, bezdomną dziewczyną była Joanna Wrońska. Piękna dziewczyna, której uciekło się przed odmiu dniami uciec z haremu Paszy, znajdowała się teraz w stolicy sąsiedniego państwa. Ostatnie przeżycie z Paszą wydawało się teraz snem. Siedząc tak u marmurowych schodach opuszczonego meczetu, spoglądała tęsknie w niebo i przypomniała sobie przeżycia ostatnich dni.

Pasza kazał ją sprowadzić do ogrodowego pawilonu zwanego „Rajem Mahometem”. Eunuchowie przeprowadzili ją przez ogród, a Joanna drżała na całym ciele na myśl spotkania swego z Paszą.

W momencie, kiedy stanęła przed jego obliczem, zdała sobie sprawę, iż ktoś jeszcze wślizgnął się do pokoju. Przejęta była tak bardzo własną sytuacją, że nie mogła zorientować się, kim był ów człowiek, zauważyła tylko, jak w pewnej chwili rozwiązywał jedwabny sznur, którym był w pasie przewieszony.

Pasza dostrzegłszy tego człowieka, wydał okrzyk przerażenia, pociął si swych obój Joannę i pociął się pod ściąganie. Potem osunął się na kolana, jakby rażony piorunem. Joanna pamiętała dokładnie słowa, które wydarły się z jego drżących ust:

- Oprawca sułtana! Jestem zgubiony!

Zanim zdążył się podnieść z kolana, okropny miścielił zarzucił mu jedwabny sznur na szyję i dziewczyna usłyszała przyciszony jego głos, którym wrzawał się do swej ofiary.

- Dlaczego nie usłuchałeś rozkazów twego pana, psie? Czy wiesz, co oznacza ten jedwabny sznur, który ci dwukrotnie twój władca przysłał? (cda)

☆ GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA ☆ GŁOSIKOWA

Jak to jest z tą trzynastką?

Nazywam się Jola Tacina, moja siostra - Urszula i mamy jeszcze małą siostrzyczkę Janinkę. Razem z rodzicami i dziadkami mieszkamy w domu pod numerem 13. Trzeba powiedzieć, że do domu nam się mieszka. Skończyłam pięć klasę, gdzie było 13 uczniów. Mielismy bardzo dobrą panią i dobry kolektory klasowy.

W piątek, 13 sierpnia mieliśmy wykopki. Zeszła się cała rodzinka, dostaliśmy kosze i zbieraliśmy wyrwane ziemniaki. Po pracy byliśmy smacznie podwieczorem i arbu. W sobotę oglądaliśmy program TV POLSAT - „Idź na całość”. Samochód wygrała para z numerem 13. Czy to poch wygrać samochód? Niech mi więc dziś ktoś powie, dlaczego mamy się tej 13 bać. Jest to na pewno

numer jak każdy inny. A gdybyśmy z siostrą Ulą miały 13 tysięcy koron, też byśmy sobie umiały z nimi poradzić.

Jola i Ula Tacina, Nawieś 13

Bardzo dziękuję siostrzycom z Nawieś za trzynastokrotnie pozdrowienia! Z prawdziwą przyjemnością czytałam ten list. A już myślałam, że nikt nie podzieli moich obaw co do trzynastki. Muszę Wam bowiem zdradzić, że zanim przeprowadziłam się na wieś, mój młody adres brzmiał: Rynek nr 3, mieszkanie 13. I wyobraźcie sobie, co za zbieg okoliczności: Urodziłam się 13.3.!!! W tamtym mieszkaniu czułam się ogromnie dobrze, na tyle takte nie narzekałam.

Najserdeczniejsze pozdrowienia całej rodzinie spod nawieśkiej trzynastki!!!
Liberka

☆ GŁOSIK I LUDMIŁA ☆ GŁOSIK I LUDMIŁA ☆ GŁOSIK I LUDMIŁA ☆

Patrz, Głosiku! Już w drodze do szkoły! Ciekawa jestem, czy masz przygotowane rzeczy?

Oczywiście! Wszystko mam w szafce. Pokażę ci.

I widzę! Piłkę, samochodzik, śpiwór, rakietę...!

To dziwne... Pamiętam, że przed wakacjami widziałem tu podręczniki, zeszyty, piórniki, torniosty...

NASZ ADRES: Redakcja „Głosu Ludu”, P.O.Box 29, Novinářská 3, 709 29 Ostrava 1.
UWAGA! Pisząc do nas, nie zapomnij podać swego adresu i napisać, ile masz lat!

ZBIERAJĄ TRUSKAWKI, ZRYWAJĄ WINOGRONA, OPIEKUJĄ SIĘ DZIEĆMI, PRACUJĄ NA BUDOWACH...

Zarobić za granicą

Najczęściej za „zielonym“ chlebem wyjeżdżają młodzi. Jedni na zaproszenie rodziny i znajomych, inni zablatwają sobie pracę w agencjach stażowych, jeszcze inni, licząc na łut szczęścia, pakują plecaki i jadą „w ciemno“. W Norwegii zbierają truskawki, w Stanach Zjednoczonych sprzątają domy i opiekują się dziećmi. W Szwecji zrywają jagody, we Francji i Szwajcarii - winogrona i maliny. W Finlandii można zarobić, tnąc bale drewna w tartakach. Harują co prawda po 10-12 godzin na dobę, ale im się to opłaca. Przelicznik dolara i marki jest bowiem nadal atrakcyjny dla wielu wyjeżdżających dla zarobku za granicę.

Najwięcej osób wyjeżdża do Niemiec

Sezon „saksów“ zaczyna się już w tym czasie sadzenia drzewek w ogrodach i parkach. Potem jedzie się na łódź nowalijek, do prac budowlanych, wywania winogron i jesienno sadzenia lasu. Podpisana przed dziesięć lat umowa między Ministerstwami Pracy i Spraw Socjalnych RC i RFN zapowiadała corocznym wzrostem liczby wyjeżdżających do Niemiec w ramach umowy do Niemiec za pracę mogło wyjechać 6 tys. osób, w bieżącym 1999 roku - już 14 tysięcy. Nie zmieniło się jednak nic w dotychczasowych przepisach o przyjmowaniu cudzoziemców do pracy. Centralny punkt pośrednictwa we Frankfurcie nad Menem zajmuje się zamówieniami i kontrolą zatrudnienia. Tu obowiązują odpowiednie kwoty ustalone przez oba państwa. I należy ich przestrzegać.

Procedura jest prosta. Plantator czy firma budowlana zgłasza zapotrzebowanie na pracowników ze wskazaniem osób, które zamierza sezonowo zatrudnić. Urzędy pracy w RC dysponują odpowiednimi formularzami, które trzeba wypełnić i... czekać, czy znajdziemy się wśród tych „legalnych“ 14 tysięcy pracowników. Trzeba jednak dodać, że firmy zagraniczne zatrudniające naszych pracowników wymagają, by znali się oni na robocie i znali język tego kraju, do którego się udają.

Do USA i Anglii tylko ze specjalnym zezwoleniem

Barzo dużo osób, zwłaszcza młodych, wyjeżdża ostatnio do Stanów Zjednoczonych i do Anglii. Warto jed-

Najczęstszym zajęciem, którego podejmują się w Stanach Zjednoczonych rodacy, jest sprzątanie domów i sklepów, lub prace budowlane. Najwięcej spotkać ich można w Chicago i Nowym Jorku. Zatrudniają ich przede wszystkim firmy polonijne oraz małe, rodzinne firmy czeskie. Pracodawcy wiedzą bowiem doskonale, że żaden obywatel

▲ Na winnicy w szwajcarskiej miejscowości Fechy pracuje się łatwiej. Gospodarz zainwestował w potrzeby do zbiorów sprzęt. Pracę „portera“ wykonuje tutaj młody chłopak z przyczepą, na której stawia się skrzynki napełnione kłisiami winogron. Za 9-10 dni, w tym czasie trzeba bowiem sprzątnąć z winnic dojrzałe plony, można zarobić ok. 600 franków szwajcarskich. Fot. JAN RYWIK

nak pamiętać o tym, że w obu krajach obowiązują prawo zakazujące zatrudnienia osób mieszkających poza ich granicami. Za złeekawienie go grozi pracodawcom surowe sankcje, a pracownikom nie posiadającym specjalnego zezwolenia na pracę, grozi naliczanie wydatków z tych krajów. Jak na razie nic nie wskazuje na to, żeby odpowiednie ministerstwa USA i Anglii podpisały umowy o zatrudnieniu z Republiką Czeską.

państwa dobrobytu, nawet bezrobotny, nie zdecydować się na harówkę za marnie, jak na tamtejsze warunki wynagrodzenia. Jest to przede wszystkim robota „na czarno“, więc pracodawcy nie tylko nie opłacają ubezpieczenia (społecznego i zdrowotnego), ale nie zapewniają też zakwaterowania ani posiłków. „Pomiędzy takich warunków, opłaca się tutaj pracować“ - twierdzi 24-letni Daniel z Ostrowy. „Jeżeli pominiemy strach z tego, że na budowę wkroczy policja

i wbiwe nam do paszportu wizę administracyjną grożącą natychmiastowym wydaleniem, można zarobić tutaj miesięcznie co najmniej trzy razy więcej niż w nas“.

Możesz być aur-pair

W tym wypadku najlepiej załatwić sobie pracę przez agencję studencką, m.in. w Brnie i w Ostrowie. Pracownicy tych biur współpracują bowiem z odpowiednimi agencjami za granicą i organizują legalne sześciu- lub dwunastomiesięczne pobyty w Europie oraz w Stanach Zjednoczonych.

Zajęcia „aur pair“ łączą się przeważnie z pewnym standardowym zakresem prac domowych. Do obowiązków należy opieka nad dziećmi oraz pranie, prasowanie i sprzątanie. Najważniejsze przy podejmowaniu się takiej pracy jest wyrażenie określonych obowiązków, wysokości wynagrodzenia a także czasu wolnego, możliwości korzystania z domowych sprzętów i urządzeń.

Młodzi ludzie decydują się na taki wyjazd nie tylko dlatego, że można tu zarobić i poznać „krajnie szczyściwości“, ale także dlatego, że w ramach pobytu uczęszczają na kursy językowe, których kosztą pokrywa rodzina, w której pracują. „W Anglii byłam dwa razy pod rząd (dwa lata) i na ryle opanowałam język angielski, że od razu przyjęto mnie do firmy, w której przed wyjazdem nie miałam najmniejszych szans“ - twierdzi 24-letnia Halina z Hawierzowa.

Wakacje w truskawkach i na winnicy

Wiele osób znajduje zatrudnienie u tych samych, zaprzyjaźnionych już gospodarzy, którzy oferują im nie najgorsze wynagrodzenie, wikt i opierunek w ciągu kilku letnich miesięcy. Chętnych do spędzenia „owocowych“ miesięcy we Francji, Szwajcarii, Niemczech czy Skandynawii ostrzegamy jednak, że robota przy zbiorze truskawek, winogron, jabłek, ziemniaków, wszelkiej zieleniny nie jest wcale łatwa i na ogół odbywa się w systemie „akordowym“.

„Wstawiamy po godzinie siedem, jemy śniadanie, po czym jedziemy na winnicę. Rodzają nam plastikowe wiadra, sekatory (rodzaj noży służących do ściągania kłis winogronowych) i do robo-

ty! Żadnych instrukcji, żadnego gadania: teraz jest praca! Chociaż jest nas w tej grupie ze trzydziści osób, nad winnicą jest cisza, jakby makiem zasiał. Wszyscy staramy się jakoś pokonać opór rozróżnionych krzaków, wspianych, dotykających az ziemi kłis i tych piekielnych noży... Wiadro jest pełne w pięć, dziesięć minut, ciękanie z przeżartych owoców sok, ciężkie więc to wszystko - ale już przychodzi portier, czyli nosiciel, którego plastikowy kosz napełniamy naszymi owocami. Taka praca trwa cztery godziny aż do przerwy obiadowej i później do godziny szóstej w popołudniowej szychcie. Osiem godzin pracy, w czasie której, jeśli ktoś zapali papierosa, to nie przerywa pracy, jeśli odejdzie dyskretnie w pilną sprawę gdzieś na ubocze, to wraca szybkim krokiem. Boli od tej roboty krzyż, kregoszp po pierwszych dniach wydaje się pękać. Po skończeniu dniówki padamy ze zmęczenia...“ - oto jak opisuje pracę na jednej z francuskich winnic 21-letni Martin z Ostrowy.

Nie daj się nabrać!

Od kilku lat w prasie czeskiej, lokalnej i centralnej, pojawia się mnóstwo ogłoszeń o możliwościach zatrudnienia w USA, Francji czy Skandynawii. Nie wszystkie agencje pośrednictwa oferują jednak legalne zajęcia. Najczęściej, jak pokazuje praktyka, są to anonsy nie mające pokrycia w rzeczywistości. Praca nie doć, że jest nielegalna, to jeszcze wcześniej ustalone warunki nie są do utrzymania przez pracodawców. „Tym, którzy zdecydowali się na taki anons, radzę, by przed podjęciem jakichkolwiek decyzji przed wyjazdem skontaktowali się z urzędami pracy w tych miastach, z których wywodzą się organizatorzy“ - mówi Jana Rehořová z Regionalnego Urzędu Pracy w Ostrowie. „Ludzie ci powinni posiadać zezwolenie uprawniające ich do organizowania takich wyjazdów i muszą znajdować się w rejestrach UP. Jeżeli bowiem zawierzmy niekompetentnym osobom lub firmom, może nas spotkać przykra niespodzianka. Kiedy dotrzemy na miejsce przeznaczenia, nuda nie będzie czekać na nas lotnisko czy dworzec, a firma, w której mamy się zatrudnić, nie musi w ogóle istnieć“.

WANDA KULA

Dzieje szkolnictwa w jednym tomie

Pośród publikacji, które pojawiły się w ubiegłym roku w naszych wydawnictwach, wyszczególnilibyśmy dokument o unikalnej wartości - Józefa Macury „Z dziejów szkolnictwa polskiego na Zaolziu“ (Towarzystwo Nauczycieli Polskich w Republice Czeskiej, Cieszyń 1998, s. 448). Było w tamtym roku bardzo dużo tytułów, ale ta właśnie książka wiele daje i można ją określić, moim zdaniem, jako publikację roku.

O naszym szkolnictwie napisano już literackie artykuły, niekiedy nawet bardzo interesujących, ze słusznymi uwagami, głębokimi uogólnieniami, pomimo wydano kilka samodzielnych publikacji. Sam zestaw bibliograficzny dotyczący tego tematu objąłby wielotomową publikację. Z zakresu literatury przedmiotu nie mieliśmy dotychczas takiego syntetycznego ujęcia. Nie otrzymaliśmy też jednak do tej pory rzetelnej tomu książki Józefa Macury z wyjątkiem informacyjnej adnotacji („Zwrot“, nr 11 1998).

W niniejszym przyczynku chcę się podzielić moimi osobistymi refleksjami o niektórych istotnych, jak mi się wydaje, sprawach.

Nie ulega wątpliwości, że książka Józefa Macury jest pomnikiem, ilustracją polskich zmagani o własną narodową oświatę w warunkach niełatwych, niełatwych dyskusyjnych. Nie jest książką o randze naukowej (w pełni należy się zgodzić z opinią prof. Zenona Jasickiego), ale jest pierwszą syntetyczną publikacją, z której rozdział po rozdziale trzeba umieć odczytać. Książ-

ka ewokuje wizję przeszłości, budzi wzruszenia, przywołuje polskie losy związane z Zaolziem. Pisana przez nauczyciela stanowi ważny przyczynek do dziejów oświaty polskiej mniejszości na Zaolziu. Autor ocenił tak od zapomnienia także znaczący rozdział w dziejach Zaolzia.

Iż to uczniowie przeszło przez ruch młodzieżowy, rozwijając w sposób jak najbardziej intensywną działalność młodzieżową i narodową, powołując do życia kolejne zgrupowania. Szkoły były placówkami, w których ogniskowało się życie społeczno-oświatowe i kulturalne środowiska polskie. Dzięki kadrowi nauczycielskiemu życie polskie było stale podtrzymywane, utrwalane i poszerzane. Szczególnie, gdy chodziło o ludzi o niesprecyzowanej świadomości społecznej, ludzi znajdujących się niełatwo w rozdrożu. W takich wypadkach dominującym czynnikiem był nauczyciel. Toteż o tych ludzi trzeba się upominać i o pamięć dla nich, bo giną w zapomnieniu.

Macura zaprezentował pracę, której napisanie wymagało wielkiego wysiłku, chociaż zatrzymał się gdzieś momenty, które w sposób szczególny uwypuklają rolę nauczyciela, działacza i społecznika. Sprężyną wszystkiego był bowiem nauczyciel. Wątpliwie serdecznie, czy ktoś podejmie się ponownie takiego trudu. Odczuwaliśmy potrzebę takiej publikacji. Jest więc istotna, niezaprzeczalna załuga autora, że ją opracował.

W każdej pracy zawsze znajdują się pewne niedociągnięcia, pomyłki, usterki etc. Spotykamy się z nimi również w publikacji Józefa Macury. Ze względu na rozmiar tego artykułu, ograniczyć się do najistotniejszych.

Trzeba mieć dobre rozeznanie w przedmiocie, żeby zorientować się, do którego z autorów odnoszowanych w przypisach odnoszą się poszczególne sady dotyczące poruszanych tematów.

Brak bowiem konkretnych odsyłaczy. W ogóle w podawaniu źródeł (prawdopodobnie nie przeprowadzono korekty) stwierdzamy znaczne niedociągnięcia.

Wiele prac, na których opierał się autor publikacji, budzi wątpliwości, najbardziej zaś ustne przekazy, które w wielu wypadkach sprzeczne są z dokumentacją archiwalną. Mam na myśli przede wszystkim zbiory w archiwum Komory Cieszyńskiej oraz zbiory archiwalne w Opawie. Tam znajduje się większość dokumentów, szczególnie jeśli chodzi o okres najstarszy, a dotyczący zezwoleń na otwarcie szkół publicznych.

To wszystko wymaga oczywiście pracy niezwykle czasochłonnej i wątpliwej, czy w ogóle zostanie kiedyś w pełni zrealizowane. W historycznych komentarzach pojawiają się często te same merytoryczne błędy popełniane przez autorów poprzednich. Luki znajdziemy także w tabelkach, podręcznikach, nazwiskach.

Sam zestaw nazwisk daje wprowadzić przegląd uczących, natomiast nie odczytamy z niego działalności oświatowej i społecznej tych ludzi, która przecież na tym obarzała była tak bardzo znacząca.

Sądząc, że warto było także przypomnieć otwarte w 1938 roku Państwowe Gimnazjum w Jablonkowie (pierwotnie cztery klasy), które w dużym stopniu zaktywizowało młodzież góralską, gdyż do oddalonego i drogiego przejazdu ortowskiego gimnazjum uczęszczać mogło zaledwie kilku uczniów z Jablonkowa i obolicy.

▲ Skierowany do Opawy z Wiednia (12. 12. 1850) spis książek przeznaczonych dla szkół polskich w powiecie cieszyńskim. Tytuły podaje w oryginale: 653 sztuk Elementarz dla szkół miejskich, 278 sztuk Książeczka moralna dla dzieci, 554 sztuk Nauka Religii dla szkół normalnych, 533 sztuk Książka do czytania dla dziewcząt klasy w Szkołach wiejskich, 366 sztuk Ewangelii i Listy.

Niezależnie od usterek, książka Józefa Macury jest poważnym osiągnięciem w zakresie literatury przedmiotu i stanowi znaczący wkład w dorobek kulturalny naszego regionu. I niewątpliwie każdy, kto podejmować będzie temat szkolnictwa na Śląsku Cieszyńskim, sięgnąć musi po publikację Józefa Macury.

JAN KORZENNY

▲ Kolektyw autorski podręczników polskich na szczytach puszczy łomnickiej. Od lewej: prof. Jar. Bilić (rektor Uniwersytetu Ołomuńskiego), R. Folwarczyński, J. Macura, G. Przeczek, J. Korzeny, Jan., Karol Polak, Władysław Kłisek (wiceminister szkolnictwa), J. Ondrusz, A. Kubeczka, Jindřich Kozera (przewodniczący Wydawnictwa Pedagogicznego w Pradze), J. Korzeny, sen., A. Kučera (malarz akademicki z Uniwersytetu Palackiego); w tle triangulacyjną zajął J. Damborski.

PLOTKI

Uśmiech szczęścia

Meg Ryan podjęła tę trudną decyzję w czasie podróży do Hondurasu i Nikaragui. Dotkniętych huraganem Mitch. Widząc setki dzieci osieroconych podczas klęski żywiołowej, Meg zdecydowała, że adopcjuje jedno z nich.

Aktorka wie lepiej niż ktokolwiek inny, jak ważna jest miłość rodziny dla równowagi dziecka. Ody Meg miała 15 lat, matka niespodziewanie porzuciła męża i dzieci dla kariery aktorskiej i wyjechała do Nowego Jorku. Nastolatka nigdy nie wybaczyła tego matce, ale dla niej samej rodzina stała się najważniejszą. Gdy w 1988 r. spotkała Dennisa Quaida, wiedziała, że to mężczyzna jej życia. Szaleńczo zakochana chciała jak najszybszego ślubu, jednak dowiedziała się, że Dennis jest uzależniony od alkoholu i narkotyków. Nie poddała się jednak i pomogła mu wyjść z tego piekła. W 1991 roku, dokładnie w Walentynki pobrali się. Rok później małutko chłopcy ukoronowali ich szczęście. W Hollywood stanowią parę wyjątkową i modelowe małżeństwo. Dziela sprawiedliwie czas między karierą aktorską i życie rodzinne. Już na początku postanowili, że będą sami wychowywać chłopca, bez pomocy opiekunki, dlatego gdy jedno z nich kręci film, drugie gajmy się domem i dzieckiem.

Zdarzało się, że miłość do dziecka kazała odmówić Meg rolę w filmach, które stały się prądkami hitami. Tak było w przypadku „Ducha”, „Pretty Woman” i „Milczenia owiec”. Aktorka twierdzi jednak, że niczego nie żałuje a chwilę spędzone z synem są o wiele więcej warte. (K)

Kolumnę przygotowała:

WANDA KULA

KRZYŻÓWKA WAKACYJNA

Turyści z zagranicy odwiedzają w pierwszym rzędzie stolicę naszego państwa. Nic w tym dziwnego, albowiem... (patrz rozwiązanie dodatkowej krzyżówki).

POZIOMO:

A. „Zona” psa - ziamoplon - plody drzew i krzewów owocowych. B. Rozkwit gospodarczy, boom - podręcznik do nauki czytania. C. Papuga - miejscowe rozszerzenie tęcznicy - miasto na Węgrzech. D. Płynię jak Wisła szeroka - wierzchnie okrycie damskie noszone w XVII i XIX wieku - dawniej rodzaj koltnera marszczonego - prezent. E. Niemiecki kompozytor i organista (Johann Sebastian) - jedna z kościołów. F. Miasto portowe we Francji - gwiazda filmowa. G. Miasto w Austrii - ślisk. H. Słupy impulsu - niemiecki astronom i matematyk, propagator idei Kopernika - sferę pokrywająca ciało zwierząt - w mitologii uosobienie gniewu ludzkiego. I. Może być masonska - wyrazicie, obrońca określonej ideologii - zetknięcie. J. Miasto i port na wyspie Aruba (Antyle Holenderskie) - cegła porowata. K. Przyjmowane do butów ułatwiają przynależność wysokogórską - szariat - dyktant.

PIONOWO:

1. Połączenie kalku lub kilkunastu nerwów - wartość. 2. Piękno, czar - Pię-

JEŻELI TWOJA CERA MA SKŁONNOŚĆ DO PĘKAJĄCYCH NACZYNEK, NIE NAKŁADAJ RÓŻU

Nie rezygnuj z makijażu

Jeśli wydaje ci się, że kobieta po pięćdziesiątce nie powinna się malować, to jesteś w błędzie. Owszem, powinna, ale ten codzienny makijaż musi być delikatny i naturalny. Unikaj błędów, przestrzegaj zasad i nie rezygnuj z atrakcyjnego wyglądu.

Unikaj!

◆ **Zbyt dużej ilości podkładu i pudru**, który po pewnym czasie „wchodzi” w zmarszczki i daje efekt starej, zmęczonej twarzy. Zmarszczki stają się przez to jeszcze bardziej widoczne.

◆ **Niewłaściwej tonacji podkładu i pudru**. Złe dobrany kolor nieestetycznie kontrastuje z naturalnym kolorytem skóry szyi i dekoltu... „odcina się” od reszty ciała. Spróbuj więc dopasować kolor podkładu i pudru do „koloru” swojej skóry. Ważne jest, abyś potrafiła określić, jakim jest typem kolorystycznym (chłodnym czy ciepłym) - ułatwi ci to wybór odpowiedniego kosmetyku. Pamiętaj też o tym, że kolor skóry zmienia się wraz z porami roku. Zimą cera jest blędsza i potrzebuje jaśniejszego podkładu, a latem, gdy jest opalona, ciemniejszego.

◆ **Obrysowywanie oczu ciemnymi lub jaskrawymi kolorami**. Nie powtarzaj częstego błędu obrysowywania czarną kredką dolnej powieki. Nie używaj eyelinera! Jeśli to zrobisz, będzie widać najpierw szpeczącą kreskę, a dopiero potem ciebie. Nie używaj też jaskrawych, połyskliwych i perłowych cieni. Dają one efekt szczytowości, są zbyt ostre i postarzają twarz.

◆ **Malowanie ust bez konturówek**. Twoje usta wymagają korekty i nadania im ładnego kształtu. Tracą pełność, a przez zwiótnienie cery uwiidocznią się ich asymetria. Konturówka pomoże nadać im wyrazistość.

◆ **Wielokrotnego nakładania pomadki**. Staraj się nie nakładać pomadki zbyt grubo, ponieważ daje niekorzystny efekt tłustych, „rozlanych” ust. Jej nadmiar usuń, odskakiując usta na serwetce lub chusteczce higienicznej. Malując usta, nie wychodź poza linię ust zaznaczoną konturówką.

◆ **Zbyt mocnego różu na policzkach**. Mocny róż sprawia, że twarz wygląda nienaturalnie. Jeśli twoja cera ma skłonność do pękających naczynek lub rumienienia się, w ogóle zrezygnuj z nakładania różu.

Przestrzegaj zasad i kolejności!

◆ **Korektor** - nakładaj lekko i tuszuj wszelkie zaczerwienienia, żyłki, sińce pod oczami, krosty.

◆ **Podkład** - stosuj w odpowiedniej tonacji. Nie używaj go w nadmiarze, by nie wchodził między zmarszczki.

◆ **Kredka do oczu i tusz do rzęs** - dopasuj je kolorystycznie do swojego naturalnego koloru brwi i rzęs. Używając kredki, koryguj kształt brwi, wydłużając je lub skracając i lekko modeluj przy górnej linii brwi.

◆ **Cienie** - staraj się używać kolorów naturalnych, zgaszonych i złamanych np. szarawo-niebieskich, granatowoszarzych, zielonoszarych, odcieni brązu (w zależności od koloru oka). Kolorы te uzupełniają tonację tęczy i zleniają, są dopełnieniem kolorystycznym.

Podkreślają oczy, nie przytłaczają ich zdecydowanymi barwami. Kreskę narysowaną na górnej powiece lekko rozetrzyj palcem. Nad kreską bardzo delikatnie nanieś cień w kolorze uzupełniającym (podobnym do koloru kreski). Rozetrzyj go jeszcze lekko w kierunku zewnętrznego kąta oka, w połowie wysokości brwi, bez wyraźnego konturu. Na koniec lekko przypudruj oko.

◆ **Konturówka i pomadka** - skoryguj nią kształt ust, przypudruj, a następnie nanieś pomadkę, nie wykraczając poza linię konturówek. Używaj kolorów jasnych i średnich. Konturówka powinna być o ton ciemniejsza od pomadki.

◆ **Róż** - stosuj tylko wtedy, kiedy

chcesz skorygować kształt twarzy. Nakładaj go niewielką i bardzo delikatnie. Na kciuki policzkowe - jeśli chcesz optycznie wydłużyć twarz, na policzki - jeśli chcesz jej nadać pełności.

◆ **Podkreśl to, co w twarzy najlepsze i najładniejsze**. Jeśli masz ładne, duże oczy, pochwal się nimi. Zatuszuj natomiast małe, wąskie i asymetryczne usta. I odwrotnie. Jeśli usta są pełne, wyraziste - eksponuj je, a małe, głęboko osadzone oczy z opadającymi kącikami maluj lekko i jasnymi kolorami. Nie podkreślaj jednakowo ust, oczu, brwi, bo zamalujesz całą twarz. Pokaż tylko to, co najlepsze! (G. K.)

ŚWIATEM BUTÓW ZAWŁADNĘŁA SKROMNOŚĆ
Niekoniecznie ze skóry

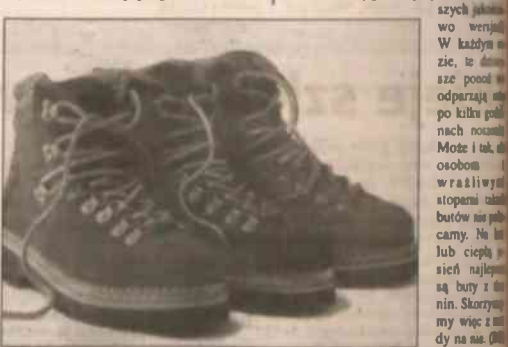
Wyjściem dla osób nie lubiących wydawać zbyt dużych pieniędzy na buty jest zainteresowanie się obuwem z tkanin w niesportowym stylu, znacznie tańszym od skózanego. Moda ta weszła na rynek szmucku w ubiegłym roku, a w tym uzmocniła się i utrakcyjnia. U podstaw tego leży niewątpliwie moda na skromność i ascetyzm.

Skromność autentyczna (np. tekstylne obuwie rodem z Chin) lub włoskie buty z aksamitu, weluru, satyny, wełny boucle i elastycznych syntetyków są tańsze od butów ze skóry i zamazu (wyraźnie wraca moda na zamaz!), ale i tak do najtańszych nie należą.

Owa moda na zastępowanie skór tkaninami bierze się także stąd, że w tym sezonie powinniśmy być (ponieważ też) monochromatyczni, czyli jednobarwni. Jeśli na szaro, to wszystko myślowo od stóp po głowę - sukien-

ka, kostium, płaszcz, bryl, torbka, krawiec, pończochy, nawet kłosa do włosów. Jeśli czarne, to także wszystko, na, jeśli czerwone - także.

W modzie młodzieżowej pojawiło się sporo butów z przeźroczystymi elementami. Niektóre mają efektowne, błyszczące, wstawki, inne zatopione kwiatki, nadrukowane zabawne wzory. Buty pojawiły się po raz pierwszy na pokazie lat sześćdziesiątych. Potem miały, ale od czasu do czasu pojawiały się w coraz wygodniejszych i droższych wersjach.

Z PATELNI I GARÓW KUCHMISTRZA JANUSZA (67)

Sałatka z fasoli kuchmistrza Janusza

(przepis na 4 porcje)

Składniki: 40 dag fasoli (2 rodzaje), 40 dag żeberek wędzonych, 10 dag słoniny wędzonej, 30 dag kiełbasy cienkiej, 30 dag cebuli, 10 dag koncentratu pomidorowego, 5 dag keczupu, 8 kulek ziela angielskiego, 4 listki laurowe. Sól, pieprz, vegeta, ocet, cukier, sos sojowy, sos worcester i przyprawa chilli do smaku.

Fasolę namoczyć przez noc w zimnej wodzie (każdy rodzaj osobno), na drugi dzień ugotować do miękkości wraz z żeberkami, zieleniem angielskim, listkami laurowymi i odrobiną soli. Scedzić, tak, żeby nam zostało trochę wywaru.

Słoninę skroimy w kostkę, stopimy, dodamy kiełbasę pokrojoną w półksiężycy, osmażymy. Wsypujemy cebulę pokrojoną w grubszą kostkę, zeszklimy, wlejemy koncentrat pomidorowy i keczup, dodamy obrane i pokrojone w kostkę mięso z żeberek.

Do tak przygotowanej mieszaniny wsypujemy fasolę, rozcieńczymy odrobiną wywaru. Doprawimy do smaku solą, pieprzem, szczyptą przyprawy chilli, trochę cukru, octu, sosem worcester i sosem sojowym.

Podajemy na gorąco z chlebem lub białym pieczywem.

JANUSZ KRZYWOŃ

cioksiąg. 3. Dawniej łódź, okręt - rodzaj składanego fotela. 4. Skala światłoczułości - mała Fatima - starożytnie miasto Armenii. 5. Jaszczurka. 6. Miejsce urodzenia Antonina Dwořaka. 8. Starożytnie

naczynie gliniane w formie beczki - śmietanka towarzyska. 9. Najpowszeniejszy chód konia - miasto w Holandii. 10. Imię żeńskie - przedplot. 12. W mitologii egipskiej bogini wojny z miasta

Sais - miejscowość w Argentynie. 13. Sytuacja, w której wszystko na pokładzie statku jest na właściwym miejscu - piosenkarz czeski (Jiří). 14. Najwybitniejszy malarz niderlandzki - gwa-

środkowiskowa (anagram wyrazu „Głowa”). 16. Wytwórnia spoiwa do budowlanych i betonów. 17. Najwyższa rzeka Francji. 18. Imię Pavla - sławy towarzyskiej - przyprawa kuchenna. 19. Znany reżyser filmowy (Andrzej) - jedno z państw nadbałtyckich. 20. Dwie pieńszak morski - miasto na Nadm. Południowomazowieckiej. 21. Długość szatan - nazimna malpa wydomowa.

Wyrazy trudne: AEKEN, NIT, OLTA, ORANJESTAD, PITOS.

Rozwiązanie dodatkowe krzyżówki: D-9, B-2, K-19, I-14, D-15, K-10, B-13, H-6, I-3, P-3, D-17, K-12, P-17, C-19, A-8, I-8, C-9, G-5, I-16, B-6, J-5, I-8, A-10, I-8, A-21, B-6, A-1, B-18, I-1, H-1, H-1, E-5, H-9, A-2, B-20, B-17, B-1, G-11.

Opracował: JÓZEF TADRAŁA

Jeden spośród Czytelników, który przelał pod adres redakcji rozwiązanie dodatkowej krzyżówki, otrzymał w gród książkowe. Termin nadawania uwaga upływa z dniem 10 września. Prawidłowe rozwiązanie krzyżówki z 90 nr „GL” z dnia 14 lipca. „Nasz kraj przyciąga turystów i całego świata”.

Nagrodę wylosowała Melanina Włochowska z Orłowej-Miasta. Gratulujemy!

PRAGA NA LEWY DO NAJPIĘKNIJSZYCH STOLIC EUROPY

kronika rodzinna

31 sierpnia obchodził swój zany jubileusz 80-lecia urodzin
pan inż. TADEUSZ GOJNICZEK
Z tej okazji wiankanę najserdeczniejszych życzeń zdrowia, szczęścia, pogody ducha składają najbliżsi. AD-160

Dnia 28. 8. obchodził zany jubileusz 60-lecia urodzin
pani EUGENIA ZOGATA
Wszystkiego najlepszego, dużo zdrowia, szczęścia i pomyślności życząc córka z mężem, wnuki Maciej, Aleksandra, Józef i cała rodzina. OL-169

„Uptywa szybko życie,
jak potok płynie w dal”
Dnia 45 lat, kiedy ślubowali sobie wierność małżeńską
państwo ANNA i ANTONI PODSTAWKOWIE
z Markłowic Dolnych. Dużo radości z dzieci, pociechy i wnuć oraz błogosławieństwa Bożego na dalsze lata życząc dzieci z rodzinami. RK/039

28 sierpnia mija dziewiąta rocznica, kiedy na zawaze uciło szlachetne serce
śp. inż. ERWINA BUCHTY
Wszystkim, którzy razem z mną poświęca Mu chwilę wspomnień, dziękuję żona. OL-174

Dnia 28. 8. 1999 mija 5. rocznica śmierci naszego Męża, Ojca, Dziadka
śp. JANA HALTOFA
zamieszkałego w Lesznej Dolnej. Wszystkich, którzy Go znali, o chwilę wspomnień prosi żona, synowie, synowa, wnuczki. B-163

Z niegasnącym bólem przypominamy sobie dzień 29 sierpnia, gdy przed 26 laty odeszła matka, opadła pracownicę rękę i uciło złote serce naszego Drogiego Ojca, Dziadka i Wujka
śp. WŁADYSŁAWA HARATYKA
z Nawia. Prosimy wszystkich, którzy Go znali, by razem z nami poświęcili Mu chwilę wspomnień. Synowie z rodzinami. OL-185

Dzisiaj obchodziłby swoje 70. urodziny
śp. FRYDERYK MEC
z Hawierzowa-Suchej. O chwilę wspomnień proszą najbliżsi. B-157

co-gdzie-kiedy

HAWIERZÓW-SUCHA SREDA - MK PZKO zaprasza dziś o godz. 19.00 na „Dożynki suknie” do ogrodu imielicy. W programie: obrzęd dożynkowy, występ uczniów szkoły z Sułbicy Górnej, atrakcje.

TRZYNIEC - Dziś 28. 8. o godz. 19.00 w DK „Trisla” wystąpi chór mianiany „Dyneburg” z Łotwy. Jutro o godz. 18.00 w kościele katolickim odędzie się wspólny koncert z „Mutnitem” pod dyr. Ewy Wiegzi.

BOGUMIN - Klub Kobiet zaprasza na pierwsze powakacyjne spotkanie 30 km. o godz. 16.00 do Domu PZKO.

KARWINA-RAJ - Chór „Dźwięki” informuje, że pierwsza powakacyjna impreza odbędzie się 30. 8. o godz. 19.00 w Domu PZKO.

PSP KARWINA-N. MIASTO - Uwaga rodzice i uczniowie! W środę 1. 9. o godz. 8.00 uroczyste zagajenie roku szkolnego w teatryku. O godz. 9.00 zaś dla klas 6 do 9 w DK film „Ogniem i mieczem”. Bilety wstępu 35.-Kč. Po imieniu około 12.00 obiad w szkole.

UWAGA UCZNIOWIE KLAS 6-9 PSP SUCHA GÓRNI!
▲ 1 września po uroczystościach rozpoczęcia roku szkolnego wyjeżdżają autobusem na film „Ogniem i mieczem” do DK w Karwinie-N. Mieście. Wstęp darmowy.

▲ Za obiady trzeba zapłacić 30. 8. lub 31. 8. w stołówce w czeskiej szkole. Dyrekcja szkoły.

UWAGA KOMBATANTCI
▲ W dniu 1. 9. wspólnie z kolegami z Czeskiego Związku Bojowników o Wolność, złożymy kwiaty w Jablonkowie o godz. 11.00 pod pomnikiem ofiar wojny. Potem w Domu PZKO be-

dzie biesiada dyskusyjna - można zakupić leksykon KPK w RC „Jak Płaki Białostok” za promocyjną cenę 180.-koron.

▲ 2. 9. zaprasza Zarząd Oddziału Stowarzyszenia Kombatantów PSD na Zachodzie w Ustroniu na spotkanie na Czanorin. Zbiórka przed stacją kolejki linowej w Ustroniu-Równie o godz. 10.00.

▲ 3. 9. weźmiemy udział w żołnierskim apelu ku pamięci ofiar II wojny światowej w Cieszynie. Program w następnym nrze „OL”.

UWAGA RYTMIKA! - Wpisy do Rytmiki odbędzie się 2 września od godz. 15.00 do 17.00 w Klubie PZKO przy ul. Bożka w Cz. Cieszynie. Lekcje Rytmiki będą w poniedziałki i czwartki od 15.00 do 17.00.

ORŁOWA-LUTYNIA - Zarząd MK PZKO zaprasza na dożynki w sobotę 4. 9. o godz. 15.00 do ogrodu PZKO w Orłowej-Lutyni. Orkiestra Wiesława Parany.

UWAGA PIELGRZYMI IX pierwszej pielgrzymki na Janą Górę! - Spotkanie pielgrzymkowe - 4. 9. Mała święta o godz. 15.00 w kościele św. Jerzego w Cieszynie. Po masy świętej agap.

UWAGA BYLI OLZIANIE! - Z okazji 45-lecia ZPT „Olza” zapraszamy byłych członków na spotkanie po latach 2 października o godz. 16.00 do wszystkich lokali Klubu PZKO przy ul. Bożka w Cz. Cieszynie. Zgłoszenia wraz z opłatą 50.- Kč od osoby przyjmować do 17. 9. Marta Mikula-Kmef, Żukowska 324, 737 01 Cz. Cieszyn. Kontakt tel.: 0659/734 649.

STONAWA - Pierwsza obchód walcach próba chónu odbędzie się 30. bm. o godz. 17.30 w Domu PZKO.

Dnia 29 sierpnia 1999 r. mija pierwsza rocznica śmierci naszej Kochanej Matki
śp. BRONISŁAWA KOCHOWEJ,
zaś 9 września mija trzecia rocznica śmierci Jej Męża, naszego Ojca

śp. KAROLA KOCHA
ze Stonawy. O chwilę zadumy i cichych wspomnień proszą syn i córka z rodzinami. RK/043

„Szybko mijają chwile,
jak potok płynie czas.
Lecz w pamięci i sercach
wciąż żyjesz wśród nas”
Dnia 30. 8. mija 20 lat od śmierci naszego Kochanego

śp. LUDWIKA KOŁATKA
z Łąk. O modlitwę i wspomnienia prosi żona i córki z rodzinami. OL-160

W poniedziałek 30 sierpnia obchodziłby swoje 90. urodziny nasz Mąż, Ojciec, Dziadek

śp. LUDWIK PRZECZEK
z Cierlicka, zaś w dniu 17 września przypada 70. rocznica Jego zgonu. Wszystkich, którzy Go znali i pamiętają, prosimy o chwilę wspomnień. O-89

Dnia 29. 8. 1999 minie dziewiąta rocznica śmierci

śp. KAROLA WAWRZYKA
z Łyżbic. O chwilę wspomnień prosi żona i syn z rodziną. AD-155

W najgłębszym żalu pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 26. 8. 1999 zmarł w wieku 72 lat nasz Najdroższy Mąż, Ojciec, Teść, Brat, Szwagier, Dziadek, Pradziadek i Wujek

śp. RUDOLF RUSZ
zamieszkały w Wędrzyni. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się we wtorek 31. 8. 1999 o godz. 15.00 w kościele katolickim w Wędrzynie. Zasmucona rodzina. B-164

W głębokim smutku pogrążeni podajemy wszystkim krewnym i znajomym smutną wiadomość, że dnia 26. 8. 1999 zmarł w wieku niespełna 27 lat nasz Ukochany Mąż, Szwagier i Wujek

WIKTOR DUDA
zamieszkały w Olszowie. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się we wtorek 31 sierpnia 1999 r. o godz. 15.00 z kościoła katolickiego w Olszowie. W smutku pogrążona rodzina. O-92

spredai

SPRZEDAŻ DOM RODZINNY
w Piernej (2 kompletne mieszkania na 2 kondygnacjach) łącznie z zabud. gospodarczymi, ogrodem 8 a, ciałoci opłocną, woda własna, możliwość podłączenia do sieci gazowej, obok domu jest 30 a pola. Odległość od przystanku autobusowego 15 min. Informacje w godz. dopóki pod nr tel.: 6391220. B-161

OFERUJĘ INDIKI 8-12 kg, za kg żyw. 55 Kč. Po umowie i opracowaniu. Kurczęta 10 tyg. 80 Kč/ szt. Kolory kur różne. Folwarczna D. Żuków Dolny 88, pod Dzwonkiem, tel.: 734 202. AD-162

PROPOZYCJA PRACY I ZAROBKÓW Tel.: po-piąt w godz. 8-14. 0659/357045. OL-186

DYREKCJA SZKOŁY PODSTAWOWEJ w Karwinie-Przysławie poszukuje od zaraz nauczyciela, najlepiej wych. fizycznego i geografii. Informacje pod nr.: 631 76 72. B-162

SKUP starych mebli, zrobionych do r. 1940. Tel. 0659/325 324, 0659/20 864, 0603 948 869. AD-131

GŁOS LUDU
Gazeta Polaków w Republice Czeskiej
W Wydwiechnie „Olza”, ul. Hlavní 3, Cz. Cieszyn, wydaje Rada Polaków w RC przy wsparciu finansowym Rządu RC
Redaguje kolegium
Redaktor naczelny: Władysław Bilko, zastępcę red. naczelnego: Henryk Bittner, Bogusław Krzyżanek
Adres redakcji: 700 29 Ostrawa, P.O. Box 29, Novinářská 3, telefon: centrala 8607/111, sekretariat 8607/252, dział sportowy 8607/258, redakcyjny 8607/242, 8607/256; fax: 8607/252, e-mail: glos@ostrava.cz
Opłata za ogłoszenie przy odbiorze od 8.30 do 15.00 w redakcji „Głosu Ludu” w Ostrawie; w Wydwiechnie „Olza”, ul. Hlavní 3 w Cz. Cieszynie: odbiór w godz. 7.30-15.30; w Oddziale Literatry Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie-Przysławie (na rynku) w godzinach otwarcia, w dni powszednie w godz. od 8.00 do 18.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Štřelkova 18, Cz. Cieszyn
Pismo wychodzi we wtorki, czwartki i soboty
Kolportuje BmS, s.a., Ostrawa
Błąd komputerowy „Głosu Ludu” Ostrawa
Druk TIP - drukarnia periodyków Ostrawa, s.a.
Reklamę i zdjęć nie zamówionych redakcja nie zwraca, zastrzega sobie również prawo dokonywania sterów, adustacji, przeredagowywania tekstów i zmiany tytułów materiałów nie zamówionych. Nr indeksu 42501, ISSN 1212-4222.

SPORT • SPORT • SPORT • SPORT

Święto futbolu nad Olzą

PONAD 1500 KIBICÓW (chyba rekord w historii czeskojęzykowego futbolu) oglądało na zrekonstruowanym boisku w Cz. Cieszynie przy Olzie (dawnej KS Slavoj) inaugurujące towarzyskie spotkanie obecnej drużyny gospodarzy - FC IRP z Klubem Internacjonalistów RC. Wynik 3:3 (6:1) zadowolił obydwie strony.

Przed meczem wyładowało na nowym boisku 4 spadochroniary i wypuszczono gołębie. Uroczyste rozpoczęcie gry dokonał burmistrz miasta - Henryk Sznapka, który wraz z właścicielem FC IRP - Jaroslavem Dostálkiem symbolicznie pokropił nową murawę szampanem. Legendy czeskiego futbolu wystąpiły w składzie poniekąd odbiegającym od ewentualnego: Michalík - Jakubec, Prokeš, Štambacher, Hruška - Liška, Cabala, K. Kula (wychowanek Cz. Cieszyna), Ondra - Dobeš, Veselý; zmiennicy: Vrbo, Šanek i Zajarot.

Spotkanie, rozegrane przy pięknej pogodzie, trwało 2x40 minut. Gospodarze wystąpili w nowych żółto-czarnych kostiumach sportowych. Goście prowadzili już 3:0 po celnych trafieniach byłych graczy B. Ostrawy: V. Daňka (w 13. min. z rzutu karnego za faul Dudy), obecnego trenera Banika W. Liška (w 50. min. ukarał błąd obrońcy gospodarzy) i znów Daňka (w 58. z karnego - za faul bramkarza Fajka). Remis dla FC IRP uratował strzałowo dysponujący

bohater meczu - skrzydłowy Tomáš Kantor - autor 3 goli: w 62. min. (strzałem z 20 m), w 70. (po akcji Martinček - Babilon) i w 78. (w nęć na 2 minuty przed końcem po solowej akcji, prowadzonej po fance) - 3:3. Sędziował międzynarodowy arbitr Lubomír Pávek z Hawierzowa.

W przerwie meczu dokonano losowania i rozdania nagród szacalnym właścicielom efektywnych kart wstępu (posiadacz karty nr 2667 nie zgłosił się po odbiór nagrody). Po meczu można było zdobyć autogramy internacjonalistów RC.

Na razie 3. lokata

Czołówka tabel ekstraklasy piłkarskiej regularnych po meczach: Zabrží - Karwina 30:30, Pilzno - Kopřivnice 29:19, Zlín - Ostrawa 21:28, F.M. - Nachod 28:14, Dukla - Trzeboň 18:16 i Hranice - Jicin 28:25 przedstawia się nast:

1. HC Pilzno	2	4	51:38
2. CRESS Ostrava	2	4	51:43
3. HCB Karwina	2	3	57:48
4. SKP Frydek-Místek	2	2	53:49
5. Dukla Prag	2	2	40:40
6. AGS HBC Jicin	2	2	49:50

JUTRO o godz. 10.30: Karwina - Zlín (8. miejsce z dwoma punktami). Naomiast już dziś o 15 zmierzy się Ostrawa z Pilznem. (Ok)

Na wszystkich frontach

II LIGA PIŁKARSKA - dziś o godz. 10.15: Neratovice - Trzinec; godz. 16.30: St. Miasto - Karwina (w Uh. Hradišcie); DY-WIZJA - dziś o 16.30: Kwarz - Dziećmorowice i Šumperk - Karwina B. Jutro o 16.30: W. Międzyrzecze - Olszowiec i Id. (młody) MISTRZOSTWA SZP - dziś o 10.15: HD

SPORT POLSKI

O ANDRZEJ RZANY, z gipsowym opatrunkiem na kontuzjowanej ręce, nie mógł stągnąć do półfinałowej walki w wadze muszej na MŚ amatorów w Houston (USA), ale zdobył brąz.

O NA MŚ LEKKOATLETÓW KRYSTYNA Danilczyk-Zabawa zajęła w finale północną kulę 8. miejsce - 18.12 m. Wczoraj wieczorem w biegu na 200 m startował m. in. Marcin Urbaś, który w półfinałach poprawił o 0.26 sek. rekord Polski L. Duncelkiego z 1979 r. wspaniałym wynikiem 19.98 sek.

O MEŁAJĄCYCH MAKIET w Wodochodach (RC): I. Polska, 2. RC, 3. Ustronie i Id.

O WIDZEW - PIORNTINA 0:2 (0:1). Rewanżowe spotkanie 3. rundy eliminacji Ligi Mistrzów w piłce nożnej. Bramki: 40. Chleba, 68. Coia. Widzów 7000. Pierwszy mecz - 1:3. Do rozgrywek grupowych LM awansowali Włosi. Łódzianie zagrają natomiast w 1. rundzie Pucharu UEFA z zespołem Skonto Riga, wyeliminowanym przez Chelsea. Rewanżowe spotkanie kwal. PUCHARU UEFA: Łech Pomec - Metalurg Lipewa (Łatwa) 3:1 (0:0). 55. Goliński, 71. Kubicki, 79. Maćkiewicz - 87. Bulders. Pierwsze spotkanie - 2:3; awansuje Łech. Legia W-wa - Vardar Skopje (Maced.) 4:0 (2:0). 6. Czereszewski, 17. Karwin, 55. Sokołowski, 79. Mięciel. Pierwszy mecz - 5:0; Ł. remis (16. i 30. 9.). Łech - IFK Göteborg. Anarthis (Cypr) - Legia i Wronki - Broendby (Dania) (Opr. af)

Bogumín - Poruba (lider). Jutro o 16.30: Szpankowice - Ł. Piotrowice i Bystrzyca - Pulnek. IA KLASA - dziś o 16.30: Pietwałd - Kobierzec, Polanka - Cz. Cieszyn i Wędrzyna - Dobra. Jutro o 16.30: Hozoralkowice - Jikl K., Bolatice CSAD H., Skrzeczoł - Benešov D. B., Oldřizovice - St. Orłowa i Niebory - Pietwałd na M. IB KLASA - dziś o 16.30: Šmilowice - Cz. Cieszyn B., Wojkowice - Oldřizowice, Dąbrowa - Wierzniewice, Lutynia D. - Raazkowice i Stonawa - St. Miasto. Jutro o 16.30: Jablonków - Zábłotice i HD Bogumín B. - Żuków G. (w Wierzbicy). (n)

MISTRZOSTWA POWIATU F-M - dziś o godz. 16.30: Czeladna - Kućczyce, Palkowice - Szonów, Noszowice - Nydek, Rzepiszec - S. Mosty i Prydyłan B. - Starzyca (w Prtnie). Jutro o 16.30: Gródek - Pienek i Miłków - Gnojnik. BOGAWYKI POWIATOWE (start Jeleniowy) - dziś o 16.30: Tomonowice - Chlebowice, Dobrocie - Jablonków B. (angia Beak Mosty) i Wierzniewice - Luczyna. Jutro o 16.30: Raazkowice B. - Bukowice, Pauzajka Lhokta i Domasławice Dolne. (m)

MISTRZOSTWA POW. KARWINSKIEGO - dziś o godz. 16.30: Dąbrzyca D. - Poruba, V. Bogumín - Cierlicko, SKP Hawierzów - S. Rychnów, Dąrków - S. Pietwałd (przy dobrej pogodzie - na Bałanicy, w deszczu - na Kownie), Sn Orłowa - Sucha G. (na „Zolnice”) i Sn Hawierzów B. - Rychnów. Pasmie Inter. (u)

▲ NAGRODY 35. SPORTKI: III - 13 955 Kč (44), IV - 384 Kč (2130), V - 66 Kč (41 230), II LOSOWANIE: III - 10 000 Kč (68), IV - 257 Kč (3182), V - 57 Kč (47 733). SZANSA: II - 100 000 Kč (1), III - 10 000 Kč (22), IV - 1000 Kč (148), V - 100 Kč (1413). (Bez gwarancji)

CO SŁYCHAĆ W REGIONIE?

● MOTOCROSSOWIE LTR Csométe, Henryk Hrabica z Piotrowic, zajął w wyścigu MB w Głogowie (Pol.) 6. miejsce w klasie 500 ccm.

● VII HOKEJOWY Turniej Nadziel w Karwinie (poniekąd wstajony) wygrał zespół HC Hawierzów, który w decydującym meczu pokonał zespół Trzenczy 6:2. O 3. miejsce: Polska „20” - Sn Bratysława 5:2; o 7. miejsce: Witkowice - KS Karwina 6:1. Ryzalizowało 10 drużyn. (r)

● SIATKARZE STONAWY wygrali turniej w Kojeńcinie, pokonując w finałowej grupie kombinowaną drużynę mistrza KS - VKP Bratysława 2:0, St. Miasto 2:0 i Letowice 2:1. Dziś grają oni na turnieju w Starym Mieście. (f)

● NA MISTRZOSTWACH RC w narciarstwie wodnym w Cierlicku 4 medale wywalczył w swej kategorii hawierzowski junior Daniel Pienka: złoty w jeździe figurowej oraz srebrne w alomnie, skokach i kombinacji.

● DO KADRY HOKEISTÓW RC przed zbliżającym się sezonem powołany został praz

trenerów I. Hlinka i J. August napastnik Wiktor Ušák z Trziny. Natomiast w kadrze młodzieżowej do lat 20 na turniej w Moskwie znaleźli się m. in.: obrońcy Petr Svoboda i David Hájek oraz napastnik Martin Havlík. (f)

● SEKCJA skoków narciarskich KS HT Trzinec, która urządza jutro o godz. 13 na igrzysku w Nydku letni konkurs skoków, przyjmie młodych adeptów tego sportu dla odważnych. Oferty można składać podczas treningów - w każdy poniedziałek, środe lub piątek od godz. 16 lub telefonicznie pod nr.: 0659 - 238 77, ewent. 323 224 w godzinach wieczornych. (m)

● TRADYCJYNY XVII już Benklitzki Doubleb (bieg 7 km, kolarstwo 28 km i bieg 3 km) wystartuje już dziś po godz. 15 na boisku Sparta w Jablonkowie. (h)

● ORŁOWSKA HALA: sobota godz. 10.00-12.30; niedziela 12.30-14.00 i 14.45-17.15; poniedziałek 16.30-18.00 (ligawka). (f)

● W ŚRODĘ i wrażliwe rozegrane zostaną awansowe spotkania piłkarskiej dywizji i mistrzów SZP. (n)

CZESKI PROGRAM TELEWIZYJNY

SOBOTA 28 SIERPNIA

TC 1:

- 6.00 Złoty przelot na Chłapowskim
- 6.10 Świat motocykli
- 7.00 Tempo, tempo! (teleturniej)
- 7.30 Szczęście, otwórz mi!
- 8.00 Alf (s.d.)
- 8.25 Hip, hop, hop! (teleturniej)
- 9.00 Wiadomości
- 9.10 Juchanie z Wietnamu (film am.)
- 9.30 Planeta tajemnic (dok.)
- 10.00 Tęchów (szenauzacja)
- 10.30 Wiadomości
- 10.40 „Wielka” i „Morska” (Uf-film)
- 12.00 Muzka wisi (mag.)
- 12.55 „Różnaki smutku” (s.dok.)
- 13.10 Balkoway (pr. rozryw.)
- 13.55 „Kochani ludzkie serce” (film angielski)
- 15.35 Zmiana to życie” (s. 1/26)
- 16.25 „Urywek miłości” (s.dok., 2/3)
- 17.25 Piramida (teleturniej)
- 18.00 Wiadomości
- 18.05 Humor Niny Popelkiewicz
- 18.45 Nad listami telewizyjnymi
- 19.00 Wietnam, pogoda
- 19.15 Branki, punkty, sekundy
- 20.00 Balachy
- 21.30 „Podziwiany” (film USA)
- 23.25 Wiadomości
- 23.40 „Buddy Faro” (s.d.)
- 0.30 „Star Trek: Statek kosmiczny Voyager II” (s.d.)
- 1.10 Teleturniej
- 2.40 Kabaret „Pod Dobrym Nastrojem”
- 5.00 Superet 92
- 5.40 Czarna godzina
- 6.15 Droga urzędnika

TC 2:

- 5.00 „Disco Latine” (s.d.)
- 5.35 „Na tropie zbrodni” (s.d.)
- 6.30 „Wspomnienie o George Orwellu” (dok.)
- 7.30 Report (aktualności regionalne)
- 8.00 Panorama
- 8.30 Francja oczami filmowców
- 8.55 MS w kandydaturze
- 9.00 „Słaby tydzień” (s.dok.)
- 10.30 Wzrostki muzyczna
- 10.55 Salon mody i stylu
- 11.25 Salon czołki
- 11.50 TV Klub Niezwykłych
- 12.25 Ego
- 12.40 Nierazne losy znanych
- 13.00 „Nie rodzinne spotkanie” (s.dok.)
- 18.00 Panorama
- 19.10 Program lokalny
- 19.30 „Jad Pucio” (s.d.)
- 20.00 Mistrzostwa Świata w La. Sewill- la 99
- 21.50 Słowo na niedzielę
- 22.00 Panorama, prognoza pogody
- 22.35 „Jutro cudu” (film USA)
- 0.05 „...to by było na tyle, czyli Jubileusz 40-lecia J.P. Stanisławskiego
- 0.45 „Dobry Tytuł: Braterska miłość” (serial)
- TV KATOWICE:
- 7.00 „Animacja” (s. anim.) 7.30 „Bajkowa kraina” (s. 3/30 Historia ziemianina 8.00 „Ogrydy brat grunc” (s.dok.) 8.30 Opiekun tygodnia 8.55 „Bajkowe trojaki” (s. 9/25 TVP Katowice propozycja 9.30 „Pisn, kot i...” (film anim.) 10.00 „Projekt X” (s. 10/30 „Czy Lucyna to dziewczyna” (film polski) 10.45 „Zawody rybkę niezwykłą” (cykl dok.) 12.00 Sobota w Bytowie, 12.30 Studio wakacyjne, 12.35 Orlacy Romana Maciejewskiego, 12.50 Łąka i drzewa, 13.15 Studio wakacyjne, 13.40 Dance Club, 13.55 Studio wakacyjne, 14.00 Świąta kronika filmowa, 14.15 Studio wakacyjne, 14.30 „Panna z mokrą głową” (s. 15.00 „Droga przytęchła” (s. 15.30 Zespół Adwokaci Dyktacja (pr. kabaretowa), 16.00 „Wielka miłość Balas” (s. 17.00 Studio wakacyjne, 18.00 Panorama, 18.10 Aktualności, 18.25 Wiadomości sportowe, 18.30 Studio wakacyjne, 19.30 „Wakacje zrodzone” (kom. USA), 21.15 „Zawody rybkę i niezwykłą” (cykl dok.), 21.30 Aktualności, 21.40 Wiadomości sportowe, 22.00 „Brigitte Bardot Historia gwiazdy” (film dok.), 23.00 „Medyczna nauka” (film USA).
- POLSAT 1:
- 6.00 Disco Relax, 7.00 Oskar, 7.30 W drodze (pr. katolicki), 8.00 „Głupi i głupi” (s. anim.), 8.25 „Kapitan Płoty” (s. 8.50 Kalambrzy, 9.30 Talent za talent, 9.50 Otwarcie kina przeobrażone, 10.00 „Strzałki Tekasa” (s. 10.55 „Tale-morale” (film austral.), 12.30 „J.M. jak moriwotno” (film USA), 14.30 „Z piana czy bar” (s. 15.00 Serwyro-dżine (pr. rozryw.), 15.30 Oskar, 16.00 Informacje, 16.10 Zespół Sport Magazyn, 16.30 „Pierwszy Superman” (s. 17.15 „Na wędrów do Kórn” (s. 18.10 „Herby” (s. 18.30 Disco Polo Live, 20.00 Jaki na celnie (show), 20.30 Lo-sowanie Lotto, 21.00 „Estrada” (s. 21.55 „Szczęści 3” (film USA), 23.40 Wydarzenia Mistrzostwa Świata na Zim- la, 0.30 „Płybyby Lubane i pułdane” (s. 1.30 „Wielka zabawa” (film USA)

NIEDELIA 29 SIERPNIA

TC 1:

- 6.00 „Star Trek: Statek kosmiczny Voyager II” (s.d.)
- 7.30 Złoty przelot (dla dzieci)
- 8.00 Obiekt
- 10.00 Wiadomości
- 11.15 Zaznabi
- 11.40 Kalendarium
- 11.50 Nad listami telewizyjnymi
- 12.00 W samo południe (publ.)
- 13.00 Wiadomości
- 13.05 Wszystko dla domu i ogrodu
- 13.40 „O kuzynkach, której nie wolno przeżywać na słodko” (bajka)
- 14.00 Drogę wiary (mag.)
- 15.15 Wychowała kłusownia” (kom. czeska)
- 17.15 „GEN - 100 Czechów tarasują- siości” (dok.)
- 17.35 Poszukiwanie zaginionego czasu” (s.dok.)
- 18.00 Wiadomości
- 18.05 Piękne po cześć (konkurs)
- 18.30 Anica
- 19.50 Skoro zwyciężymy
- 20.00 Wietnam, pogoda
- 20.05 Branki, punkty, sekundy
- 20.35 Losowanie zakładów Sportki
- 20.40 „Fany” (film czeski)
- 21.40 Wydarzy się...
- 21.55 Wiadomości
- 22.15 „Prawy brang, lewy brang” (thriller, film franc.)
- 23.35 „Afery miłosne” (kom. niem.)
- 1.15 „Romeo i Julia” (teatr)
- 2.40 „Droga młodego mężczyzny” (serial)
- 4.05 Chwała baletowi.
- TC 2:
- 5.10 Od A do Z i powrotem
- 5.55 Dwieście dwadzieścia lat 1998
- 6.25 Czarna owca (publ.)
- 6.45 „Słaby tydzień” (s.dok.)
- 7.00 „Było ich pięć” (dok.)
- 8.30 Magazyn nauki i techniki
- 8.55 MS w kandydaturze
- 9.50 Katowice - Klub Krytyczny
- 10.45 „Wielkie raki” (dok.)
- 11.40 J. Brahms: Koncert D dur na skrzypce i orkiestrę
- 12.25 O zdrowiu (mag.)
- 12.45 Apart
- 12.50 Animals
- 13.40 „Trawi Albrecht i Maykide” (kom. czeska)
- 15.00 Wielka Nagroda Czeskiego Turfu
- 16.30 MS w kandydaturze
- 17.00 „To była noc” (film kanad.)

TC 2:

- 6.00 „Star Trek: Statek kosmiczny Voyager II” (s.d.)
- 7.30 Złoty przelot (dla dzieci)
- 8.00 Obiekt
- 10.00 Wiadomości
- 11.15 Zaznabi
- 11.40 Kalendarium
- 11.50 Nad listami telewizyjnymi
- 12.00 W samo południe (publ.)
- 13.00 Wiadomości
- 13.05 Wszystko dla domu i ogrodu
- 13.40 „O kuzynkach, której nie wolno przeżywać na słodko” (bajka)
- 14.00 Drogę wiary (mag.)
- 15.15 Wychowała kłusownia” (kom. czeska)
- 17.15 „GEN - 100 Czechów tarasują- siości” (dok.)
- 17.35 Poszukiwanie zaginionego czasu” (s.dok.)
- 18.00 Wiadomości
- 18.05 Piękne po cześć (konkurs)
- 18.30 Anica
- 19.50 Skoro zwyciężymy
- 20.00 Wietnam, pogoda
- 20.05 Branki, punkty, sekundy
- 20.35 Losowanie zakładów Sportki
- 20.40 „Fany” (film czeski)
- 21.40 Wydarzy się...
- 21.55 Wiadomości
- 22.15 „Prawy brang, lewy brang” (thriller, film franc.)
- 23.35 „Afery miłosne” (kom. niem.)
- 1.15 „Romeo i Julia” (teatr)
- 2.40 „Droga młodego mężczyzny” (serial)
- 4.05 Chwała baletowi.
- TC 2:
- 5.10 Od A do Z i powrotem
- 5.55 Dwieście dwadzieścia lat 1998
- 6.25 Czarna owca (publ.)
- 6.45 „Słaby tydzień” (s.dok.)
- 7.00 „Było ich pięć” (dok.)
- 8.30 Magazyn nauki i techniki
- 8.55 MS w kandydaturze
- 9.50 Katowice - Klub Krytyczny
- 10.45 „Wielkie raki” (dok.)
- 11.40 J. Brahms: Koncert D dur na skrzypce i orkiestrę
- 12.25 O zdrowiu (mag.)
- 12.45 Apart
- 12.50 Animals
- 13.40 „Trawi Albrecht i Maykide” (kom. czeska)
- 15.00 Wielka Nagroda Czeskiego Turfu
- 16.30 MS w kandydaturze
- 17.00 „To była noc” (film kanad.)

NIEDELIA 29 SIERPNIA

TC 1:

- 6.00 „Star Trek: Statek kosmiczny Voyager II” (s.d.)
- 7.30 Złoty przelot (dla dzieci)
- 8.00 Obiekt
- 10.00 Wiadomości
- 11.15 Zaznabi
- 11.40 Kalendarium
- 11.50 Nad listami telewizyjnymi
- 12.00 W samo południe (publ.)
- 13.00 Wiadomości
- 13.05 Wszystko dla domu i ogrodu
- 13.40 „O kuzynkach, której nie wolno przeżywać na słodko” (bajka)
- 14.00 Drogę wiary (mag.)
- 15.15 Wychowała kłusownia” (kom. czeska)
- 17.15 „GEN - 100 Czechów tarasują- siości” (dok.)
- 17.35 Poszukiwanie zaginionego czasu” (s.dok.)
- 18.00 Wiadomości
- 18.05 Piękne po cześć (konkurs)
- 18.30 Anica
- 19.50 Skoro zwyciężymy
- 20.00 Wietnam, pogoda
- 20.05 Branki, punkty, sekundy
- 20.35 Losowanie zakładów Sportki
- 20.40 „Fany” (film czeski)
- 21.40 Wydarzy się...
- 21.55 Wiadomości
- 22.15 „Prawy brang, lewy brang” (thriller, film franc.)
- 23.35 „Afery miłosne” (kom. niem.)
- 1.15 „Romeo i Julia” (teatr)
- 2.40 „Droga młodego mężczyzny” (serial)
- 4.05 Chwała baletowi.
- TC 2:
- 5.10 Od A do Z i powrotem
- 5.55 Dwieście dwadzieścia lat 1998
- 6.25 Czarna owca (publ.)
- 6.45 „Słaby tydzień” (s.dok.)
- 7.00 „Było ich pięć” (dok.)
- 8.30 Magazyn nauki i techniki
- 8.55 MS w kandydaturze
- 9.50 Katowice - Klub Krytyczny
- 10.45 „Wielkie raki” (dok.)
- 11.40 J. Brahms: Koncert D dur na skrzypce i orkiestrę
- 12.25 O zdrowiu (mag.)
- 12.45 Apart
- 12.50 Animals
- 13.40 „Trawi Albrecht i Maykide” (kom. czeska)
- 15.00 Wielka Nagroda Czeskiego Turfu
- 16.30 MS w kandydaturze
- 17.00 „To była noc” (film kanad.)

TC 2:

- 6.00 „Star Trek: Statek kosmiczny Voyager II” (s.d.)
- 7.30 Złoty przelot (dla dzieci)
- 8.00 Obiekt
- 10.00 Wiadomości
- 11.15 Zaznabi
- 11.40 Kalendarium
- 11.50 Nad listami telewizyjnymi
- 12.00 W samo południe (publ.)
- 13.00 Wiadomości
- 13.05 Wszystko dla domu i ogrodu
- 13.40 „O kuzynkach, której nie wolno przeżywać na słodko” (bajka)
- 14.00 Drogę wiary (mag.)
- 15.15 Wychowała kłusownia” (kom. czeska)
- 17.15 „GEN - 100 Czechów tarasują- siości” (dok.)
- 17.35 Poszukiwanie zaginionego czasu” (s.dok.)
- 18.00 Wiadomości
- 18.05 Piękne po cześć (konkurs)
- 18.30 Anica
- 19.50 Skoro zwyciężymy
- 20.00 Wietnam, pogoda
- 20.05 Branki, punkty, sekundy
- 20.35 Losowanie zakładów Sportki
- 20.40 „Fany” (film czeski)
- 21.40 Wydarzy się...
- 21.55 Wiadomości
- 22.15 „Prawy brang, lewy brang” (thriller, film franc.)
- 23.35 „Afery miłosne” (kom. niem.)
- 1.15 „Romeo i Julia” (teatr)
- 2.40 „Droga młodego mężczyzny” (serial)
- 4.05 Chwała baletowi.
- TC 2:
- 5.10 Od A do Z i powrotem
- 5.55 Dwieście dwadzieścia lat 1998
- 6.25 Czarna owca (publ.)
- 6.45 „Słaby tydzień” (s.dok.)
- 7.00 „Było ich pięć” (dok.)
- 8.30 Magazyn nauki i techniki
- 8.55 MS w kandydaturze
- 9.50 Katowice - Klub Krytyczny
- 10.45 „Wielkie raki” (dok.)
- 11.40 J. Brahms: Koncert D dur na skrzypce i orkiestrę
- 12.25 O zdrowiu (mag.)
- 12.45 Apart
- 12.50 Animals
- 13.40 „Trawi Albrecht i Maykide” (kom. czeska)
- 15.00 Wielka Nagroda Czeskiego Turfu
- 16.30 MS w kandydaturze
- 17.00 „To była noc” (film kanad.)

NIEDELIA 29 SIERPNIA

TC 1:

- 6.00 „Star Trek: Statek kosmiczny Voyager II” (s.d.)
- 7.30 Złoty przelot (dla dzieci)
- 8.00 Obiekt
- 10.00 Wiadomości
- 11.15 Zaznabi
- 11.40 Kalendarium
- 11.50 Nad listami telewizyjnymi
- 12.00 W samo południe (publ.)
- 13.00 Wiadomości
- 13.05 Wszystko dla domu i ogrodu
- 13.40 „O kuzynkach, której nie wolno przeżywać na słodko” (bajka)
- 14.00 Drogę wiary (mag.)
- 15.15 Wychowała kłusownia” (kom. czeska)
- 17.15 „GEN - 100 Czechów tarasują- siości” (dok.)
- 17.35 Poszukiwanie zaginionego czasu” (s.dok.)
- 18.00 Wiadomości
- 18.05 Piękne po cześć (konkurs)
- 18.30 Anica
- 19.50 Skoro zwyciężymy
- 20.00 Wietnam, pogoda
- 20.05 Branki, punkty, sekundy
- 20.35 Losowanie zakładów Sportki
- 20.40 „Fany” (film czeski)
- 21.40 Wydarzy się...
- 21.55 Wiadomości
- 22.15 „Prawy brang, lewy brang” (thriller, film franc.)
- 23.35 „Afery miłosne” (kom. niem.)
- 1.15 „Romeo i Julia” (teatr)
- 2.40 „Droga młodego mężczyzny” (serial)
- 4.05 Chwała baletowi.
- TC 2:
- 5.10 Od A do Z i powrotem
- 5.55 Dwieście dwadzieścia lat 1998
- 6.25 Czarna owca (publ.)
- 6.45 „Słaby tydzień” (s.dok.)
- 7.00 „Było ich pięć” (dok.)
- 8.30 Magazyn nauki i techniki
- 8.55 MS w kandydaturze
- 9.50 Katowice - Klub Krytyczny
- 10.45 „Wielkie raki” (dok.)
- 11.40 J. Brahms: Koncert D dur na skrzypce i orkiestrę
- 12.25 O zdrowiu (mag.)
- 12.45 Apart
- 12.50 Animals
- 13.40 „Trawi Albrecht i Maykide” (kom. czeska)
- 15.00 Wielka Nagroda Czeskiego Turfu
- 16.30 MS w kandydaturze
- 17.00 „To była noc” (film kanad.)

TC 2:

- 6.00 „Star Trek: Statek kosmiczny Voyager II” (s.d.)
- 7.30 Złoty przelot (dla dzieci)
- 8.00 Obiekt
- 10.00 Wiadomości
- 11.15 Zaznabi
- 11.40 Kalendarium
- 11.50 Nad listami telewizyjnymi
- 12.00 W samo południe (publ.)
- 13.00 Wiadomości
- 13.05 Wszystko dla domu i ogrodu
- 13.40 „O kuzynkach, której nie wolno przeżywać na słodko” (bajka)
- 14.00 Drogę wiary (mag.)
- 15.15 Wychowała kłusownia” (kom. czeska)
- 17.15 „GEN - 100 Czechów tarasują- siości” (dok.)
- 17.35 Poszukiwanie zaginionego czasu” (s.dok.)
- 18.00 Wiadomości
- 18.05 Piękne po cześć (konkurs)
- 18.30 Anica
- 19.50 Skoro zwyciężymy
- 20.00 Wietnam, pogoda
- 20.05 Branki, punkty, sekundy
- 20.35 Losowanie zakładów Sportki
- 20.40 „Fany” (film czeski)
- 21.40 Wydarzy się...
- 21.55 Wiadomości
- 22.15 „Prawy brang, lewy brang” (thriller, film franc.)
- 23.35 „Afery miłosne” (kom. niem.)
- 1.15 „Romeo i Julia” (teatr)
- 2.40 „Droga młodego mężczyzny” (serial)
- 4.05 Chwała baletowi.
- TC 2:
- 5.10 Od A do Z i powrotem
- 5.55 Dwieście dwadzieścia lat 1998
- 6.25 Czarna owca (publ.)
- 6.45 „Słaby tydzień” (s.dok.)
- 7.00 „Było ich pięć” (dok.)
- 8.30 Magazyn nauki i techniki
- 8.55 MS w kandydaturze
- 9.50 Katowice - Klub Krytyczny
- 10.45 „Wielkie raki” (dok.)
- 11.40 J. Brahms: Koncert D dur na skrzypce i orkiestrę
- 12.25 O zdrowiu (mag.)
- 12.45 Apart
- 12.50 Animals
- 13.40 „Trawi Albrecht i Maykide” (kom. czeska)
- 15.00 Wielka Nagroda Czeskiego Turfu
- 16.30 MS w kandydaturze
- 17.00 „To była noc” (film kanad.)

NIEDELIA 29 SIERPNIA

TC 1:

- 6.00 „Star Trek: Statek kosmiczny Voyager II” (s.d.)
- 7.30 Złoty przelot (dla dzieci)
- 8.00 Obiekt
- 10.00 Wiadomości
- 11.15 Zaznabi
- 11.40 Kalendarium
- 11.50 Nad listami telewizyjnymi
- 12.00 W samo południe (publ.)
- 13.00 Wiadomości
- 13.05 Wszystko dla domu i ogrodu
- 13.40 „O kuzynkach, której nie wolno przeżywać na słodko” (bajka)
- 14.00 Drogę wiary (mag.)
- 15.15 Wychowała kłusownia” (kom. czeska)
- 17.15 „GEN - 100 Czechów tarasują- siości” (dok.)
- 17.35 Poszukiwanie zaginionego czasu” (s.dok.)
- 18.00 Wiadomości
- 18.05 Piękne po cześć (konkurs)
- 18.30 Anica
- 19.50 Skoro zwyciężymy
- 20.00 Wietnam, pogoda
- 20.05 Branki, punkty, sekundy
- 20.35 Losowanie zakładów Sportki
- 20.40 „Fany” (film czeski)
- 21.40 Wydarzy się...
- 21.55 Wiadomości
- 22.15 „Prawy brang, lewy brang” (thriller, film franc.)
- 23.35 „Afery miłosne” (kom. niem.)
- 1.15 „Romeo i Julia” (teatr)
- 2.40 „Droga młodego mężczyzny” (serial)
- 4.05 Chwała baletowi.
- TC 2:
- 5.10 Od A do Z i powrotem
- 5.55 Dwieście dwadzieścia lat 1998
- 6.25 Czarna owca (publ.)
- 6.45 „Słaby tydzień” (s.dok.)
- 7.00 „Było ich pięć” (dok.)
- 8.30 Magazyn nauki i techniki
- 8.55 MS w kandydaturze
- 9.50 Katowice - Klub Krytyczny
- 10.45 „Wielkie raki” (dok.)
- 11.40 J. Brahms: Koncert D dur na skrzypce i orkiestrę
- 12.25 O zdrowiu (mag.)
- 12.45 Apart
- 12.50 Animals
- 13.40 „Trawi Albrecht i Maykide” (kom. czeska)
- 15.00 Wielka Nagroda Czeskiego Turfu
- 16.30 MS w kandydaturze
- 17.00 „To była noc” (film kanad.)

TC 2:

- 6.00 „Star Trek: Statek kosmiczny Voyager II” (s.d.)
- 7.30 Złoty przelot (dla dzieci)
- 8.00 Obiekt
- 10.00 Wiadomości
- 11.15 Zaznabi
- 11.40 Kalendarium
- 11.50 Nad listami telewizyjnymi
- 12.00 W samo południe (publ.)
- 13.00 Wiadomości
- 13.05 Wszystko dla domu i ogrodu
- 13.40 „O kuzynkach, której nie wolno przeżywać na słodko” (bajka)
- 14.00 Drogę wiary (mag.)
- 15.15 Wychowała kłusownia” (kom. czeska)
- 17.15 „GEN - 100 Czechów tarasują- siości” (dok.)
- 17.35 Poszukiwanie zaginionego czasu” (s.dok.)
- 18.00 Wiadomości
- 18.05 Piękne po cześć (konkurs)
- 18.30 Anica
- 19.50 Skoro zwyciężymy
- 20.00 Wietnam, pogoda
- 20.05 Branki, punkty, sekundy
- 20.35 Losowanie zakładów Sportki
- 20.40 „Fany” (film czeski)
- 21.40 Wydarzy się...
- 21.55 Wiadomości
- 22.15 „Prawy brang, lewy brang” (thriller, film franc.)
- 23.35 „Afery miłosne” (kom. niem.)
- 1.15 „Romeo i Julia” (teatr)
- 2.40 „Droga młodego mężczyzny” (serial)
- 4.05 Chwała baletowi.
- TC 2:
- 5.10 Od A do Z i powrotem
- 5.55 Dwieście dwadzieścia lat 1998
- 6.25 Czarna owca (publ.)
- 6.45 „Słaby tydzień” (s.dok.)
- 7.00 „Było ich pięć” (dok.)
- 8.30 Magazyn nauki i techniki
- 8.55 MS w kandydaturze
- 9.50 Katowice - Klub Krytyczny
- 10.45 „Wielkie raki” (dok.)
- 11.40 J. Brahms: Koncert D dur na skrzypce i orkiestrę
- 12.25 O zdrowiu (mag.)
- 12.45 Apart
- 12.50 Animals
- 13.40 „Trawi Albrecht i Maykide” (kom. czeska)
- 15.00 Wielka Nagroda Czeskiego Turfu
- 16.30 MS w kandydaturze
- 17.00 „To była noc” (film kanad.)

NIEDELIA 29 SIERPNIA

TC 1:

- 6.00 „Star Trek: Statek kosmiczny Voyager II” (s.d.)
- 7.30 Złoty przelot (dla dzieci)
- 8.00 Obiekt
- 10.00 Wiadomości
- 11.15 Zaznabi
- 11.40 Kalendarium
- 11.50 Nad listami telewizyjnymi
- 12.00 W samo południe (publ.)
- 13.00 Wiadomości
- 13.05 Wszystko dla domu i ogrodu
- 13.40 „O kuzynkach, której nie wolno przeżywać na słodko” (bajka)
- 14.00 Drogę wiary (mag.)
- 15.15 Wychowała kłusownia” (kom. czeska)
- 17.15 „GEN - 100 Czechów tarasują- siości” (dok.)
- 17.35 Poszukiwanie zaginionego czasu” (s.dok.)
- 18.00 Wiadomości
- 18.05 Piękne po cześć (konkurs)
- 18.30 Anica
- 19.50 Skoro zwyciężymy
- 20.00 Wietnam, pogoda
- 20.05 Branki, punkty, sekundy
- 20.35 Losowanie zakładów Sportki
- 20.40 „Fany” (film czeski)
- 21.40 Wydarzy się...
- 21.55 Wiadomości
- 22.15 „Prawy brang, lewy brang” (thriller, film franc.)
- 23.35 „Afery miłosne” (kom. niem.)
- 1.15 „Romeo i Julia” (teatr)
- 2.40 „Droga młodego mężczyzny” (serial)
- 4.05 Chwała baletowi.
- TC 2:
- 5.10 Od A do Z i powrotem
- 5.55 Dwieście dwadzieścia lat 1998
- 6.25 Czarna owca (publ.)
- 6.45 „Słaby tydzień” (s.dok.)
- 7.00 „Było ich pięć” (dok.)
- 8.30 Magazyn nauki i techniki
- 8.55 MS w kandydaturze
- 9.50 Katowice - Klub Krytyczny
- 10.45 „Wielkie raki” (dok.)
- 11.40 J. Brahms: Koncert D dur na skrzypce i orkiestrę
- 12.25 O zdrowiu (mag.)
- 12.45 Apart
- 12.50 Animals
- 13.40 „Trawi Albrecht i Maykide” (kom. czeska)
- 15.00 Wielka Nagroda Czeskiego Turfu
- 16.30 MS w kandydaturze
- 17.00 „To była noc” (film kanad.)

TC 2:

- 6.00 „Star Trek: Statek kosmiczny Voyager II” (s.d.)
- 7.30 Złoty przelot (dla dzieci)
- 8.00 Obiekt
- 10.00 Wiadomości
- 11.15 Zaznabi
- 11.40 Kalendarium
- 11.50 Nad listami telewizyjnymi
- 12.00 W samo południe (publ.)
- 13.00 Wiadomości
- 13.05 Wszystko dla domu i ogrodu
- 13.40 „O kuzynkach, której nie wolno przeżywać na słodko” (bajka)
- 14.00 Drogę wiary (mag.)
- 15.15 Wychowała kłusownia” (kom. czeska)
- 17.15 „GEN - 100 Czechów tarasują- siości” (dok.)
- 17.35 Poszukiwanie zaginionego czasu” (s.dok.)
- 18.00 Wiadomości
- 18.05 Piękne po cześć (konkurs)
- 18.30 Anica
- 19.50 Skoro zwyciężymy
- 20.00 Wietnam, pogoda
- 20.05 Branki, punkty, sekundy
- 20.35 Losowanie zakładów Sportki
- 20.40 „Fany” (film czeski)
- 21.40 Wydarzy się...
- 21.55 Wiadomości
- 22.15 „Prawy brang, lewy brang” (thriller, film franc.)
- 23.35 „Afery miłosne” (kom. niem.)
- 1.15 „Romeo i Julia” (teatr)
- 2.40 „Droga młodego mężczyzny” (serial)
- 4.05 Chwała baletowi.
- TC 2:
- 5.10 Od A do Z i powrotem
- 5.55 Dwieście dwadzieścia lat 1998
- 6.25 Czarna owca (publ.)
- 6.45 „Słaby tydzień” (s.dok.)
- 7.00 „Było ich pięć” (dok.)
- 8